National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
OCT 6 1977
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B153/A/20/6

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 69 (2416) XXVI aastakäik | Teisipäeval, 20. septembril 1977 — Tuesday, September 20, 1977 | Üksiknumbri hind 35 centi

Chretien finantsministriks

Trudeau tegi valitsuse koosseisus ümberpaigutusi

OTTAWA — Kanada uueks finantsministriks nimetati perekondlikel põhjuseil lahkunud Donald Macdonaldi asemele prantsuse päritoluga kanadalane Jean Chretien, kes oli seni kaubanduse minister. Chretieni asemele nimetati uueks kaubanduse ministriks Albertast pärit parlamendiliige Jack Horner, kes sai ilmselt ministrikoha näol tasu selle eest, et ta lahkus konservatiivide parteist ning läks üle liberaalide parteisse.

Ümberpaigustuste raamides moodustati uus valitsustevaheliste küsimuste ministeerium, mille juhiks nimetati senine tervishoiu- ja hoolekandeminister Marc Lalonde.

Selle ministri ülesandeks on koordineerida föderaalvalitsuse algatusel vastuaktsioone Quebeci separatismile.

Jean Chretien on esimene prantsuse päritoluga Kanada finantsminister. Ta on elukutselt advokaat ning olnud mitme ministeeriumi juhiks Trudeau valitsuses. Mõned poliitilised vaatlejad kalkuleerisid, et 43-aastane Chretien siirdub Quebeci ja hakkab seal separatistidele vastukaaluks organiseerima tasakaalust välja löödud liberaalide parteid,

kuid nähtavasti pidas peaminister Trudeau vajalikuks jätta Chretieni keskvalitsuse koosseisu ja usaldada talle Kanada majanduselu juhtimine,

mis vajab tugevat ja energilist kätt.

*

Valitsuses toimus peale eelmainitud ümberpaigutamiste veel teisi muudatusi. Nii nimetati senine riigivarade minister Monique Begin tervishoiu- ja sotsiaalministriks, Norman Cafik mitmekultuuri ministriks, senine indiaanlaste küsimuste minister Warren Allmand tarbijate ja ettevõtete küsimuste ministriks, teaduste ja tehnoloogia minister Hugh Faulkner indiaanlaste küsimuste ministriks, parlamendi esimees Allan MacEachen peaministri abiks, kusjuures ta säilitab ka oma endise poitsiooni parlamendis, avalikkude tööde minister Judd Buchanan sai endale lisaks ka endised Hugh Faulkneri ülesanded, väikeettevõtete minister Len Marchand keskkonna ministriks, senine tarbijate ja ettevõtete küsimuste minister Tony Abbott väikeettevõtete ministriks ja senine mitmekultuuri minister Joe Guay riigivarade ministriks.

Uus mitmekultuuri minister Norm Cafik on 48-aastane Torontost pärit parlamendiliige, kes on ukraina päritoluga.

Kanada ajakirjandus võtab Jean Chretieni nimetamise finantsministriks vastu üldise rahuldustundega, kuid kritiseerib Marc Lalonde nimetamist ministriks, kes peab lahendama provintside ja keskvalitsuse vahekordi,

seega langevad talle ka suured ülesanded Kanada ühtsuse alal hoidmiseks ning Quebeci separatistide vastu võitlemisel. Ajalehtedes avaldatakse arvamisi, et Lalonde on oma põhilaadilt bürokraat ja sama paindumatu Quebeci küsimuse ahendamisel nagu seda on peaminister Trudeau.

Viimaste aastate jooksul on Ameerika mandril tegutsema hakanud terve rida noorte lauluansambleid, mis kinnitab, et eesti laul elab edasi noorte südametes. Pildil näeme läänerannikul asuvat Portlandi lauluansamblit „Kaja", kes esines edukalt Lääneranniku Eesti Päevadel, ning keda on kutsutud mitmele poole mujale esinema. Vasakult: 24-aastane Portlandi Eesti Seltsi esimees Kalle Merilo, Anne Kalmann (15 a.), Helve Kalmann (15 a.), Linda Keskküla (15 a.), Kristi Merilo (18 a.), Asta Kalmann (19 a.), Imbi Raudsepp (18 a.), Liina Merilo (21 a.) — lauluansambli kunstiline juht Maia Keskküla (18 a.). Kõik noored on tihedalt seotud kohaliku eesti kooli, rahvatantsurühma ja segakoori tegevusega. Foto: U. Teemant

Sotsialistid ei saa leppida kommunistidega

Lahkhelid valimisplatvormi koostamisel Prantsusmaal

PARIIS — Prantsusmaal eelolevas märtsis toimuvate parlamendivalimiste vastu valitseb juba nüüd suur huvi, kuna eksperdid on arvamisel, et valimistel võib võitjaks tulla sotsialistide ja kommunistide koalitsioon. Samal ajal aga väidetakse, et sotsialistide ja kommunistide ridades on viimasel ajal tekkinud suured lahkarvamised ühise valimisplatvormi moodustamiseks, kuna sotsialistid on tagasi lükanud terve rea kommunistide ettepanekuid ja nõudmisi valimisplatvormi muutmiseks.

Lähemate nädalate jooksul toimub sotsialistide, kommunistide ja pahempoolse väikese radikaalse vasakpoolse partei esindajate vahel terve rida koosolekuid, kus tulevad arutusele kokkuleppimise võimalused ühise valimisplatvormi kindlaks määramiseks.

Kui sotsialistid kommunistidega kompromissi ei saavuta, siis lubavad sotsialistid valimistele minna oma platvormiga.

Peamised lahkhelid kommunistide ja sotsialistide vahel on majanduslikel, sotsiaalsetel ja riigikaitselisel alal ja samuti kaalutakse kuidas võimule tulles neid küsimusi käsitlevate ministeeriumide kontrollimiseks valitsust moodustada ja kahe partei vahel kohti jagada. Ühtlasi ei leita mõlema partei vahel ühist keelt taktika küsimuses riigi sotsiaalse struktuuri muutmiseks.

Kui kommunistid nõuavad kiiresti senise struktuuri muutmist ja ühiskonnale uute aluste moodustamist, siis pooldavad sotsialistid pikaajalist ja samm-sammult ümbermuutmise protsessi.

Kommunistide ettepanekute kohaselt soovivad nad endile kohalike omavalitsuste kontrolli ning ministrikohti, mis juhivad riigi majanduselu. Need ettepanekut ei olnud sotsialistidele vastuvõtavad ning nad lükkasid punaste ettepanekud tagasi. Riigikaitse poliitika formuleerimisel nõustusid kommunistid tuumarelvastuse väljaarendamise jatkamisega, kuid nad tahavad tuumarelvade soetamise programmi sellisel muuta, mis sotsialistide arvates ähvardab Prantsusmaa julgeolekut kui talle ida poolt kallale tungitakse.

Majanduslikul alal on kommunistide programmiks laiaulatuslik ettevõtete natsionaliseerimine ja keskklassi majandusliku pigistamine, mis sotsialistide arvates hävitab ühiskonnas valitseva tasakaalu.

Seetõttu lükkasid nad ka need ettepanekud tagasi.

Lahkarvamised kommunistide ja sotsialistide vahel on nii suured, et poliitilised eksperdid ennustavad kahe partei vahelisi suuri lahkhelisid ja koostöö purunemist ka sel juhul kui mõlemad parteid ühise platvormiga valimistele lähevad ja valimisvõidu saavutavad. Suured eriarvamised tekivad aga hiljem ning selle tagajärjeks on koalitsiooni lõhenemine.

Inglismaa ametiühingud hääletasid palkade plaani poolt

BLACKPOOL — Inglise ametiühingute juhid on hääletanud poolt nende palgatõusude nõude pikendamisele ühe aasta võrra, kuigi see tekitas rea metsikuid streike ooperitöölistest pagaratemi. Ametiühingute juhid, kes esindasid 7 miljonit liiget, hääletasid senise lepingu jätkamise poolt järgmiseks aastaks. Nende vastas olev 4 miljoni suurune tööliskond nõudis palgakitsenduse kaotamist.

Massilised arreteerimised mustade leinateenistusel

JOHANNESBURG — Lõuna-Aafrika politseivõimud vangistasid mustade ülikoolis Fort Hare'is 1200 üliõpilast, kes korraldasid mälestusteenistuse Lõuna-Aafrika vanglas näljastreigi tulemusena surnud mustade juhile Steve Biko'le. Politseivõimud piirasid ümber mälestusteenistusele kogunenud üliõpilased ja toimetasid nad ilma vastupanuta vanglasse. Steve Biko oli 30-aastane mustade aktivist, kede peeti energilisemaks mustade juhiks Lõuna-Aafrikas.

„Pravda" muretseb saksa laevade pärast

MOSKVA — Nõukogude Liidu kommunistliku partei peahäälekandja „Pravda" kritiseeris septembri alul teravalt Ühendriike strateegiliste relvade uue piiramiskokkuleppe viivitamise pärast. N. Liidu ja USA vahel viis aastat tagasi sõlmitud leping, SALT-kokkulepe näib ameeriklaste väljenduste kohaselt iganevat 3. oktoobril ja uut pole selle asemele seni jõutud teha.

„Pravda" rõhutab ka, et Lääne-Saksa sõjalaevastik külastab septembris Soomet, mis on esimest korda pärast Teist maailmasõda, kus Lääne-Saksamaa laevad tulevad nii kaugele Läänemerele. Ajaleht arvab, et see ei või märkamata jääda Euroopa rahuarmastavate maade poolt, kes võivad hakata muretsema.

Wintario uued võidud

Neljapäeval, 15. septembril toimunud Wintario loterii loosimisel langesid viis 100.000-dollarilist peavõtu piletеile nr. 81810 seerias 44, nr. 19519 seerias 10, nr. 77470 seerias 13, nr. 31037 seerias 66 ja nr. 77984 seerias 11. Kokku loositi välja 65.205 võitu kogusummas 2.597.400 dollarit.

Vene teadlane põgenes Rootsi

HELSINGI — Helsingis peetud rahvusvaheliselt rakutuuma teaduse konverentsilt kadus nõukogude teadlane Aleksandr Varstshavski. Nagu nüüd on selgunud põgenes ta Rootsi ja läks sealt edasi ühele teisele maale, mille nime pole avaldatud. On siiski teada, et enne Rootsist lahkumist külastas Varstshavski Ühendriikide Stokholmi suursaatkonda.

Arahüppamine toimus ajal kui teised nõukogude teadlased lahkusid Helsingist raudteerongiga kodumaale. Varstshavski lahkus Soomest ilmselt Rootsi liinilaevaga.

Põgenemist võimaldas asjaolu, et neil laevadel ei kontrollita passe ega muid isikuttõendavaid pabereid.

Rootsi välisministeerium on vahejuhtumi osas olnud napisõnaline, kuid saadud informatsiooni kohaselt saabus Varstshavski Stokholmi 31. augustil. Enne ametivõimude juurde tulekut oli ta käinud ühes Stokholmis asuvas suursaatkonnas, kus ta oli tahtnud kindlustada oma tulevikku „ühel või teisel viisil", nagu selgub rootsi informatsiooniallikaist.

Ühendriikide Stokholmi suursaatkonna esindaja kinnitas, et Varsthavski on käinud saatkonnas.

Kuid ta ei rääkinud detaile ja lisas, et põgenenud nõukogude teadlane oli edasi reisinud.

34-aastane Varstshavski kuulus kuueliikmelisse nõukogude esindusse, kes viibisid Helsingis 28.—31. augustini peetud rakutuuma teaduse konverentsil, millest 400 vastava ala eriteadlast osa võtsid.

Iisraeli välisminister USA-s

WASHINGTON — Iisraeli välisminister Moshe Dayan saabus möödunud esmaspäeval Washingtoni, kus tal toimusid tähtsad läbirääkimised president Carteriga ja välisminister Vance'iga rahu konverentsi korraldamiseks. Arvatakse, et need läbirääkimised on erilise tähtsusega, kuna nendest oleneb Genfi konverentsi korraldamine ja Kesk-Ida tüliküsimuste lahendamisele aluse panemine.

Ühendriikide valitsus on viimasel ajal eriti häiritud, et Iisraeli valitsus on 1967. aasta sõjas okupeeritud Jordani jõe läänekaldale püstitanud oma uusi asulaid.

Ameeriklased on teatud määral pettunud peaminister Menachem Begin'ist, kes oma hiltutisel kohtamisel president Carteriga oli võrdlemisi koostöö- ja kompromissitahteline kuid alustas Iisraeli tagasi jõudmisel kohe uute asulate rajamisega okupeeritud aladele.

Praegu on Genfi konverentsil suurimaks takistuseks, et Iisrael ei poolda Palestiina araablaste esindajate osavõttu sellest nõupidamisest. Ühendriigid on aga asunud seisukohale,

et ilma Palestiina araablaste esinduseta jääb konvrents poolikuks ja selle õnnestumiseks puuduvad igasugused väljavaated.

Alar Kivilo Productions

REEDEL 30.SEPTEMBRIL *
7.00 ₰ 8.30 ₰ 9.30
252 BLOOR ST. WEST

dokumentaalfilm
RUBERG
lühifilmid
AUR - GODTHÅB

piletid eelmüügil esmaspäeva õhtuti eesti majas
444-4811

MONTREALIS 7.OKT. 8.00
6870 TERREBONNE AVE.

filmid on ingliskeelsed - tooge kaasa muulastest sõbrad

* EESTI KUNSTIDE KESKUSE VAHENDUSEL

KONTSERT * BÜROO

1 NAAN PÕLD
TENOR
5. OKTOOBRIL

2 INGEMAR KORJUS
BARITON
27. NOVEMBRIL

3 HANS BAUER
VIIUL
ARVI SINKA
KLAVER
15. JAANUARIL

4 TIIU HAAMER
KLAVER
12. VEEBRUARIL

Seeria ja üksikpääsmed eelmüügil Eesti Abistamiskomitees või tel. 485-0531

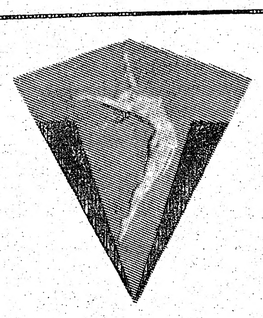

HELENE TIIDUSE
VÕIMLEMISRÜHMAD
alustavad tegevust 5. oktoobril
LASTE-, NOORTE- ja ÜLDRÜHMAD — kesknädalati
VALIKRÜHMAD — neljapäeviti
Greenwoodi koolimajas (Greenwoodi allmaaraudteejaama lähedal)
Lähemaks informatsiooniks helistada Helene Tiidusele, tel. 781-1169

TEKKK
Baptisti kiriku sõprusruumis, 883 Broadview Ave.
esmasp., 26. septembril kell 7.30 õ.
SUVISED REISUPILDID EESTIST, SOOMEST, NORRAST
dr. G. PALIAS Pariisist
Kõik on kutsutud!

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Terrorism Lääne-Saksamaal

Lääne-Saksamaa on teinud pärast Teist maailmasõda majanduslikult ja sotsiaalselt suuri edusamme ning on kerkinud üheks tugevamaks riigiks läänedemokraatiate ühiskonnas. Kuid samal ajal on Lääne-Saksamaa välispiideselt läikima löödud sisemises struktuuris midagi tõsiselt katki, mille kõige kindlamaks ja käegakatsutavamaks tõendiks on vasakpoolsete terroristide mõrvad, küüditamised, pommiatentaadid ja röövimisaktsioonid, mis on Lääne-Saksamaad vaevanud juba aastaid ning milledele ei ole leitud sobivat ravi.

Terroriste peetakse üldiselt pahempoolseteks anarhistideks, kellede koosseisu kuuluvad keskklassist pärit noorukid, kes tahavad praegust riiklikku süsteemi ja ühiskondliku korda kukutada, kuid kelledel ei ole kava ega plaani, mida selle asemele anda. Nad on seni üldiselt tuntud oma juhtide Ulrike Meinhofi ja Andreas Baaderi nimede järele Baader-Meinhofi gängi nime all. Ulrike Meinhof poos enda vanglas ning Andreas Baader kannab praegu oma karistust, kuid nende järglased jätkavad nende „tööd" terroriseerides oma hirmutegudega Lääne-Saksamaa elanikkonda ja õõnestades demokraatliku süsteemi.

Käesoleval aastal on Baader-Meinhofi gängi mõrvad olnud eriti masendavad, kuna ta ohvriks on langenud Lääne-Saksamaa peaprokurör S. Buback ja riigi ühe suurema panga „Drezdner Bank" juhatuse esimees J. Ponto. Prokurör Buback tulistati surnuks oma autos Stuttgarti tänaval ning Ponto lasti maha oma kodus, kus üheks mõrvariks oli Ponto sõbra tütar. Ning ohvriterikkama mõrva sooritas gäng äsja Kölnis, kus küüditati linnatänaval päisipäeva ajal Lääne-Saksamaa tööstur G. M. Schleier ning mõrvati tema autojuht ja kolm politseinikku. Kõik mõrvarid on seni tabamata ning Schleieri vabastamise eest nõuavad kurjategijad 11 terroristi vabastamist Lääne-Saksamaa vanglatest.

On loomulik, et sellises olukorras on kogu Lääne-Saksamaa elanikkond ja valitsus närvilised ning on kaotanud orienteerumisvõime. Kuidas on see võimalik, et ühes tsiviliseeritud ja hästiorganiseeritud riigis tulistatakse silmapaistvaid inimesi tänavatel takistamatult päise päeva ajal surnuks? Millest on see tingitud, et kurjategijatel on võimalik nii vabalt Saksamaa suurlinnades oma operatsioone teostada ja seejärele jäljetult pantvange kaasa võttes kaduda? Need on küsimused, mis huvitavad meest tänavalt ning millele nõutakse vastust valitsuselt, kes on sattunud terroristide likvideerimisel ja nende väljajuurimisel ummikusse.

Tundub, et vasakpoolsete terroristide edu baseerub peamiselt kahel teguril: esiteks Lääne-Saksamaa liberaalsel karistuspoliitikal ja surmanuhtluse ärakaotamisel ning teiseks kommunistliku Ida-Saksamaa agentide aktiivsel tegutsemisel Lääne-Saksamaal. Senised kogemused kinnitavad, et Lääne-Saksamaa võimud on kommunistide suhtes olnud võrdlemisi leplikud, mis võimaldas ühel Ida-Saksamaa agendil pääseda isegi endise kantsleri Willy Brandti nõuandjate ridadesse. Ning kui lugeda N. Liidu teadeteagentuuri Tassi kirjeldust Baader-Meinhof gängi tegevuse kohta, siis on käegakatsutatav, et terroristid on tihedas ühenduses kommunistliku parteiga. Nii väidab Tass, et terroristide grupp moodustub pettunud noortest inimestest, kes aastate vältel ei suutvat leida tööd. Terroristidel ei olevat midagi ühist töölisliikumisega ega võitlusega töötajate huvide eest. Samal ajal aga hoiatab Lääne-Saksamaa kommunistlik partei valitsust, et see ei hakkaks terroristide tegevuse piiramiseks likvideerima demokraatlikke institutsioone ja piirama demokraatlikke õigusi, lühidalt: bandiite tuleb lasta samas vaimus edasi tegutseda.

Terroristide laialdane tegevus viib meid arvamisele, et Lääne-Saksamaa on sattunud oma demokraatliku struktuuri rakendamisel sama libedale teele, nagu seda oleme näinud paljudes teistes riikides, kus suured ja piiramatud vabadused nii-ütelda uuristavad ja söövad ära demokraatliku süsteemi ja lõpuks tuleb võimule mõni diktaator, kes asendab demokraatia diktatuuriga. Lääne-Saksamaa peaks suurendama karistusi ühiskonda terroriseerivatele terroristidele ja võtma terava vaatluse alla ka nende sidemed kommunistidega ja Ida-Saksamaa agentidega, sest häbimüüri taha peidetud Ida-Saksamaa kommunistlikule rezhiimile ei ole suuremat vaenlast kui vaba ja õitsev Lääne-Saksamaa, mille elanikkonda on asutud terroriseerima ja valitsust diskrediteerima. Bonni juhtkond peaks arusaamisele jõudma, et Baader-Meinhofi „punaarmee gängi" puhul ei ole tegemist lihtsakoeliste kurjategijatega ja arust lagedate anarhistidega, vaid hästiorganiseeritud revolutsiooniliste jõududega, kelledel on tugevad sidemed Ida-Saksamaaga ning Lääne-Saksamaa põrandaaluste pahempoolsete kommunistlikult häälestatud jõududega.

K.A.

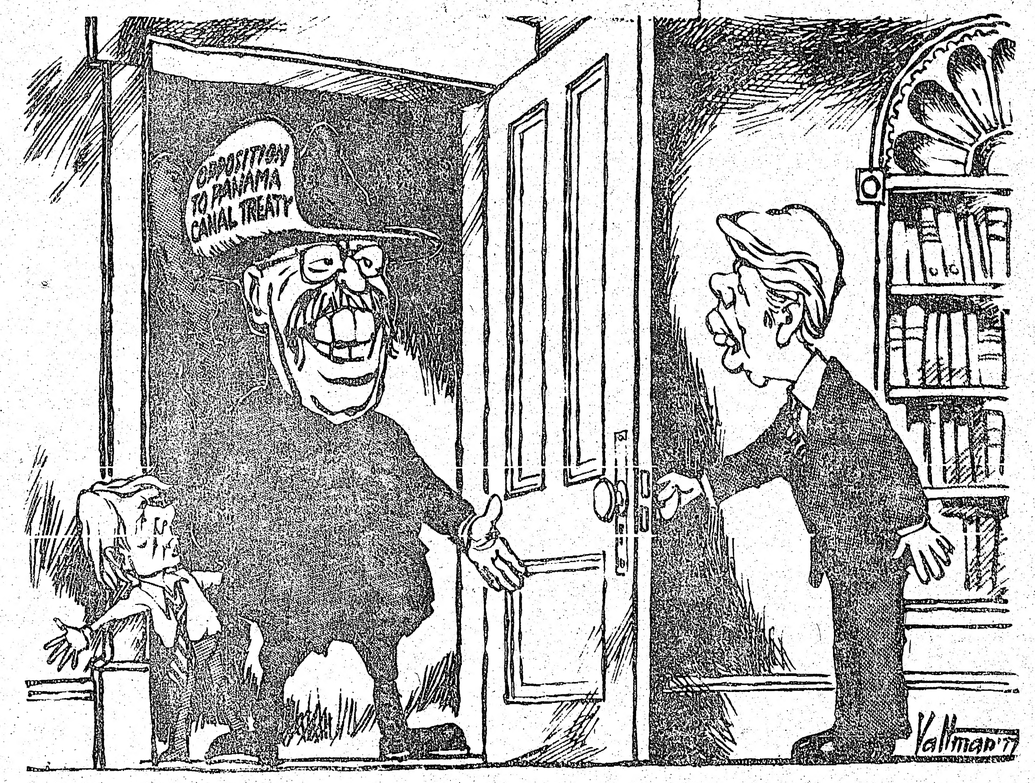

Panama kanali rajaja Ühendriikide omaaegne president Theodore Roosevelt president Jimmy Carterile: „Kas ma saaksin sinuga mõned sõnad head juttu puhuda, Jimmy?"

Lahkhelid Hispaania valitsevas parteis

MADRIID — Hispaanias on praegu võimul oleva peaminister Adolfo Suarez'i parteis puhkenud suured lahkhelid ja sisemine võimuvõitlus, mis võib ohustada Hispaania praegust valitsust. Lahkhelid baseeruvad peamiselt valitsuse majanduspoliitika vormimisel, kuna seni ei ole leitud üksmeelt selles, kuidas võidelda suure inflatsiooni ja majanduslike raskuste vastu ning vältida sügisel ähvardavaid streike. Suarezi tsentrumist paremal asuvas parteis, mis kannab nimetust Demokraatliku Keskerakonna Unioon, leidub ka neid isikuid, kes olid varem Franco suured toetajad ning need on harjunud asju teisiti ajama ja otsuseid tegema kui seda teevad möödukamate poliitiliste vaadetega poliitikud. Suarezi partei mõjukas liige ja parlamendi alamkoja esimees Fernando Alvarez de Miranda on teinud ettepaneku, et hispaanias tuleks täieliku demokraatliku süsteemi rakendamiseks ja säilitamiseks moodustada üldine koalitsioonivalitsus, mille koosseisu kuuluksid ka sotsialistide esindajad.

Eestlased vene vangipõlves

52 nime sisaldab loetelu, mille Rootsi Eestlaste Esinduse Välis- ja Kodumaa Küsimuste Komisjon on koostanud isikute kohta, kes viibivad hetkel N. Liidu vangilaagrites ja vanglates. Muidugi ei ole nimestik täielik ja komisjon on pöördunud organisatsioonide ja avalikkuse poole jooksvalt andmete saamiseks kui selgub mõni uus vangistatu.

Esinduse esinduskogu otsustas teatavasti luua Sihtasutuse Eesti vangistatud vabadusvõitlejate abistamiseks. Praktilistel põhjustel saab see teostuda alles sügisel ja komisjon on nüüd pöördunud kõikide maade eesti keskorganisatsioonide poole ettepanekuga algatada vangistatute abistamistegevust.

Tehakse ettepanek luua vähemad hooldusgrupid, kes püüaksid luua sidet nii vangilaagrites viibijatega kui ka nende omastega kodumaal, et võimalikult nendele suunata majanduslikku abi.

Kuna ainult üksikute vangide osas on teada aadressid, siis kujuneb esmaseks ülesandeks nende asukohtade kindlakstegemine.

Uus nimesik, järjekorras teine, on koostatud koostöös New Yorgi BATUN-i Balti vangistatutega tegeleva grupiga, samuti on nimestikku korrigeeritud läände tulnud lisateadetega.

Peale selle nimekirja on koostatud nimestik ka 1960—1970 teadaolevaist vabanenud vangidest, kus andmed on peamiselt pärit kaasvangidelt. Nimekirjas on 37 nime.

Kolmas nimekiri sisaldab vangistuses ja vangistuse tagajärjel surnud vabadusvõitlejaid ning neljas „sõjaroimarite" protsesslavastustes surma mõistetuid — neid on 39.

Saadud andmetel on osa surmanuhtlusi hiljem muudetud eluaegseks sunnitööks eriti rasketel töödel, nagu uraanikaevandustes j. m., kus sageli olukord eluka-detav.

Allpool toome ära aktuaalse vangistatute nimekirja. Juhul, kui vangistatu eluloolised andmed, karistuse põhjus, karistuse määr ning praegune asukoht on teadmata, pole seda eraldi märgitud.

BERGMAN, Peeter. Karistatud 1974 3-aastase sunnitööga.

EICHVALD, Vladimir. Sündinud 1914. Raadioinsener. Karistatud Eesti NSV kriminaalkoodeksi § 190-1 (194-1) alusel.

EINASTO, Peeter. Sündinud 1939 (?). Abielus. Abikaasa arhitekt. Lapsed. Lõpetas 1973 Tartu ülikooli psühholoogia erialal. Töötas Tartu ülikooli sotsioloogia laboratooriumis teadusliku töötajana.

ELIAS, Anton. Sündinud 1905 (?). Jurist. Vallavanem Tuhalaanes. Karistuse põhjus: Metsavendlus. Karistatud 25-aastase sunnitööga. Viibinud Dubravlagi 7. vangilaagris 1962—65.

FAST, Gerhard. Karistatud 1974 (?) 2-aastase sunnitööga. Vabanemise kohta puuduvad andmed.

HAAVASTIK, ?. Karistatud 25-aastase sunnitööga.

IRD, Ülo. Karistuse põhjus: Metsavendlus. Karistatud 15-aastase sunnitööga.

JAAKOB, Johannes. Karistuse põhjus: Politseiteenisus saksa okupatsiooni ajal. Karistatud Narva-protsessis 15-aastase sunnitööga.

JUSKEVITSH, Artjom. Sündinud 1931 Volöönias. Ukrainlane. Abielus. Üks laps.. Abikaasa Olga Juskevitsh, elukoht Tähetorni 33, Tallinn. Olnud Tallinna Mööduriistade Tehase peamehaanik. Enne arreteerimist oli Silikaadi kombinaadi tehnilise informatsiooni osakonna juhataja. Arreteeriti 13/12-1974. Mõisteti 31/10-1975 Tallinna-protsessis 5-aastaks range rezhiimiga laagrisse. Karistuse põhjus: Eesti NSV kriminaalkoodeksi § 68 alusel „nõukogudevastase agitatsioon ja propaganda". Tervislik olukord: Põeb neerutuberkuloosi.

JÄRVO, ?. Sündinud 1925 (?) Karistatud 1955 (?) 25-aastase sunnitööga.

KALJU, Jaan. Karistuse põhjus: Metsavendlus.

KANGUR, Bernard. Karistuse põhjus: Koostöö sakslastega saksa okupatsiooni ajal. Karistatud Pihkva-protsessis 15-aastase sunnitööga.

KIIREND, Mati. Sündinud 1939 Tallinnas. Abielus. Kaks last. Abikaasa Malle Kiirend, elukoht Tatari 3—6, Tallinn. Olnud Tallinna Polütehnilise Instituudi energeetia teaduskonna üliõpilane. Enne arreteerimist oli Tallinna Eelektrijaama insener. Arreteeriti 13/12-1974. Mõisteti 31/10-1975 Tallinn-protsessis 5-aastaks range rezhiimiga laagrisse. Karistuse põhjus: Eesti NSV kriminaalkoodeksi § 68 alusel „nõukogudevastane agitatsioon ja propaganda". Võetud Amnesty Internationali kaitsealuseks vangiks.

KIIV (KIIR), Evald. Sündinud 1947 (?). Tööline või üliõpilane (?). Karistatud Eesti NSV kriminaalkoodeksi §§ 68, 70, 207 ja 218-1 alusel.

KIROTOSK, Afred. Karistuse põhjus: Politseiteenistus saksa okupatsiooni ajal. Karistatud Narva-protsessis 15-aastase sunnitööga.

KREEK, Sven. Sündinud 1927. Arreteeriti jaanuaris 1975. Karistatud Eesti NSV kriminaalkoodeksi § 68 alusel „nõukogudevastase agitatsioon ja propaganda" eest. Paigutati Seevaldi hullumajja Tallinnas, kus olevat ennast senini kinnitamata andmeil üles poonud.

KUKK, Valter. Karistuse põhjus: Koostöö sakslastega saksa okupatsiooni ajal. Karistatud Pihkva-protsessis 10-aastase sunnitööga.

KÕRBOJA, Kaarel. Karistuse põhjus: Metsavendlus. Karistatud 15-aastase sunnitööga.

LAARMAN, Richard. Karistuse põhjus: Koostöö sakslastega saksa okupatsiooni ajal. Karistatud Valga-protsessis 15-aastase sunnitööga.

LAPP, Raivo (Raivo-Toomas). Sündinud 1947. Arreteeriti 11/12-1969. Mõisteti Tartu-protsessis Eesti NSV kriminaalkoodeksi §§ 70 ja 72 alusel 5-aastaks sunnitöötöö-le „salaja relvade hoidmise ja salajase organisatsiooni loomise ees". Viibinud Mordavia vangilaagris.

LEIVAND, Jaak. Sündinud 1949. Arreteeritud 1971. Oli 1972 Leningradi Psühhiaatrilise Haiglas karistust kandmas „loata piiriületamise pärast".

LILL, Ilmar. Vene vangilaagrist Iisraeli pääsenud Joseph Schneider, 49 a. vana, pärit Riiast, on Potma vangilaagris teinud foto nooremalest kaasvangidest. Sellel on märgitud kolme eestlase nimed, nende seas Ilmar Lill.

LINRA, ?. Karistuse põhjus: Koostöö sakslastega saksa okupatsiooni ajal. Karistatud 25-aastase sunnitööga.

MUST, Leonard. Karistuse põhjus: Koostöö sakslastega saksa okupatsiooni ajal. Karistatud Valga-protsessis 15-aastase sunnitöö-ga.

MÄTIK, Kalju. Sündinud 1932 Tartus. Vallaline. Elukoht Lehola 27, Tallinn. Olnud Eesti NSV Energia Põhja piirkonna kõrgepinge võrkude relee- ja automaatika teenistuse insener. Enne arreteerimist oli Tallinna Polütehnilise Instituudi õppejõud. Arreteeriti 13/12-1974. Mõisteti Tallinna-protsessis 6-aastaks range rezhiimiga laagrisse. Karistuse põhjus: Eesti NSV kriminaalkoodeksi §§ 68 ja 207 alusel „nõukogudevastane agitasioon ja propaganda ning tulirelva riisumine". Võetud Amnesty Internatsionali kaitsealuseks vangiks.

MÖLDER, August. Karistuse põhjus: Metsavendlus.

NUGIS, Elmar. Olnud maanoorte ajakirja toimetaja. Oli enne arreteerimist Eesti NSV Põllumajanduse Akadeemia ajakirja toimetaja. Saadeti harilikust vangilaagrist karistustöö laagrisse Vorkutasse.

NURMSAAR, E. Sündinud 1930 (?). Viibinud Dubravlagi 7. vangilaagris 1965.

OLDENBURGER, Ludmilla. Karistatud 2-aastase sunnitööga.

(Järg lk. 6)

Kommentaarid

Kui praegune Ühendriikide president Jimmy Carter valimiskampaania kestel kõnesid pidas, siis kriipsutas ta eriti alla, et ta tahab rajada ja kujundada administratsiooni, kus ausus ja objektiivsus on tähtsamateks teguriteks.

Elu näitab, et selliseid lubadusi on kergem anda kui praktiliselt teostada. Kõik Ühendriikide presidendid on valimiskampaania kestel tihedalt seotud paljude isikutega, kes neid oma mõjuvõimuga igati toetavad ning aitavad Valgesse Majja pääseda. Nendele inimestele on president loomulikult tänuvõlglane ning sellistest võlgadest ei ole pääsenud ka Carter, kelle noorele administratsioonile on raskeks koormaks kujunenud kaks tähtsatele positsioonidele nimetatud isikut — riigi eelarve direktor Bert Lance ja Ühendriikide peaesindaja Liitunud Rahvaste Organisatsioonis mustanahaline Andrew Young. Mõlemad mehed on presidendi isiklikud sõbrad ja aitasid teda tema raskel teekonnal Valgesse Majja. Eriti suured teened on Andrew Young'il, kes organiseeris Carterile presidendivalimistel neegrite suure toetuse, milleta Carter oleks tõenäoliselt Fordile kaotanud.

Nüüd on aga selgunud, et endise pangadirektori Bert Lance rahaasjad on täielikult sassis ning ta on oma finantsilisi probleeme korraldanud tehingutega, mis ei ole kooskõlas Ühendriikide panganduse eetikaga. Lance probleemid on seda suuremad, et ta on administratsioonis nimetatud just sellele positsioonile, kus tuleb tegemist teha finantsiliste küsimustega ja rahaasjadega. Mis puutub Andrew Young'i, siis on tema tegevus Liitunud Rahvaste Organisatsioonis näidanud, et Young ei ole oma ülesannete kõrgusel, kuna teda huvitavad ainult Aafrika ja rassiprobleemid ning kõik muud rahvusvahelised küsimused ei ole talle üldse olulised. Young on deklareerinud, et kuuba kommunistlikud sõdurid Angoolas on stabiliseerivaks teguriks ning tema arvates on rasside vahetegemine inimkonnale palju ohtlikum kui kommunism. Isegi mõned Aafrika riikide esindajad Liitunud Rahvaste Organisatsioonis on märkinud, et Youngi diplomaatiat võib võrrelda elevandi lõhkumisega portselanikaupluses.

Kuid Carter hoiab visalt kinni oma sõpradest ning ei ole vaatamata teravale kriitikale neid vallandanud. Loomulikult tekib valijate hulgas sellega seoses küsimus — kuhu jääb siis uue administratsiooni ausus ja objektiivsus, mida enne valimisi valimiskampaania kestel ohtralt lubati.

*

Prantsuse parempoolsed ringkonnad on sooritanud enne järgmise aasta märtsis toimuvaid parlamendivalimisi, kus ennustatakse

(Järg. lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

24. ja 25. sept. on valvearstiks dr. Tari, tel. 922-3824.

Uuritakse usklikke

STOKHOLM — Rootsi nelipühilased Gunnar Sareld ja Nils Erik Engström, kes arreteeriti N. Liidu piiril juunis, olid Venemaalt kaasa võtnud isiklikke kirju vene nelipühilistelt sugulastele välismaal.

Poliitiline politsei on üle kuulanud kümneid nelipühilisi Eestis ja Lätis, avaldatakse samade allikate poolt. Ülekuulamisi juhatab KGB, kuna rootslased on Valge-Venemaal vangis.

Üks arreteeritutest on rääkinud, et rootslastel olnud paarsada piiblit kaasas. Tagasiteel olnud neil kaasas kirjad, milles nõukogude nelipühilised on palunud endile saata küllakutseid.

Teatavasti tahavad tuhanded nõukogude nelipühilised välja rännata. Selleks on tarvis kutset välismaal asuvalt sugulaselt.

Mingit süüdistust pole ametlikult poolt ikka veel tõstetud rootslaste vastu. Nad on hiljuti Brestist viidud Valge-Venemaa pealinna Minskisse.

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 209
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

sotsialistide ja kommunistide koalitsiooni võitu gaullistide ja nende liitlaste üle, kavala manöövri. Nii ilmus hiljuti trükist raamat „Mitterandi 180 päeva", milles lähtutakse pahempolsete valimisvõidust ja kirjeldatakse erakordse selguse ja värvirikkusega kuidas sotsialistide juht Francois Mitterand oma punaste liitlastega tülli läheb ja kuidas see koalitsioon armetult kokku variseb.

Raamat lähtub sellest, et vasakpoolne koalitsioon saavutab valimistel 55 protsenti äraantud häältest ning saavutab parlamendis mugava enamuse. Rahvas on vaimustatud ja ootab uuelt valitsuselt suuri reforme ja hiilgavaid saavutusi valimiste ajal antud lubaduste lunastamiseks. Kuid siis tulevad raskused. Kõigepealt ei suuda Mitterand enam oma liitlasi kommuniste kontrollida ning üks löök järgneb teisele. Peagi suletakse üks suurem vabrik, kui produktsioonikulud on tõusnud kõrgele ja toodangu müügid ei arene plaanikohaselt. Kommunistid nõuavad tehase natsionaliseerimist, kuid sotsialistid on sellele vastu, kartes, et nad hülgavad sellega oma põhimõtted, mis taotlevad majanduslikul alal pragmatismi. Ka teistes vabrikutes nõuavad sõjakad kommunistide poolt üleskihutatud töölised natsionaliseerimist ning ka siin vallanduvad tülid kommunistide ja sotsialistide vahel. Kõige nende tülide taustal vähenevad eraviisilised investeeringud ning kuulujutud tarbekaupade lõppemisest tekitavad kaupluste ees sabad ja kaose.

Kogu lugu lõpeb sellega, et Mitterandi pahempoolne valitsus langeb 1978. aasta septembris. See tähendab seda, et kommunistide ja sotsialistide vaheline suurte lootustega alustatud koostöö on varisenud haledalt kokku.

Uut raamatut on müüdud kahe nädala jooksul juba 72.000 eksemplari. Kuna teos on väga realistlik ning selle peategelasteks on tuntud poliitilised kujud Prantsusmaa tegelikkusest, siis on raamatu mõju suur. Mõned poliitilised vaatlejad on juba avaldanud arvamist, et sellel teosel võib olla otsustav mõju märtsis toimuvatele Prantsusmaa valimistele. Sel puhul tekib isegi küsimus, kas sama võtet ei võiks tarvitada enne valimisi ka mõnes teises riigis — näiteks isegi Kanadas.

AMI

Noorte kokkutulekud organiseerimisel

Nõupidamised eesti ühiskondliku elu stimuleerimiseks

Pärast Killamängude nõupidamist laupäeval, 10. septembril, arutasid nooremasse põlvkonda kuuluvad eestlased Devil's Elbow's Eesti Liit Kanadas Trenti seminari järelprogramme. Kavas on noori aktiviseerida seminaride ja nõupidamiste korraldamisega erinevates kohtades.

Praeguse kava kohaselt toimub esimese sellise üritusena Montrealis kohapealse Eesti Seltsi ja Jaani koguduse patronaazhi all 22. ja 23. oktoobril sümpoosion, kus kahe päeva jooksul analüüsitakse meie rahvuslikke probleeme ning Torontost organiseeritakse sel puhul Montreali ühine bussisõit. Registreerimisi ühissõiduks toimetab Toomas Soots, aadress 2 Sunnydeene, Cresc., Toronto, Ont. M4N 3J4, tel. 489-7530. Ontariost tulnud noorte registreerimismaksu 5 dollarit tasub Eesti Liit Kanadas. Majutamine on perekondades ning muud kulud on minimaalsed.

Ajaliselt teine seminar või noorte kokkutulek tuleb organiseerimisele Lõuna Ontario eesti noorte poolt eesotsas Linda Kägu ja Enn Glasseriga.

Toronto nõupidamise või nõupidamiste kava selgub hiljem.

Muret avaldati Põhja Ontarios olevate eesti noorte vähesuse ja nendegi eraldi elamise kohta. Kas korraldada Sault Ste. Maries vastav kokkutulek, milleks Eesti Liit ja eesti organisatsioonid tugevasti noorte sõidukulusid peaksid aitama finantseerida või katsuda nende sõidukulusid aidata katta Montreali, Lõuna Ontario ja Toronto kokkutulekutele siirdumiseks. Eesti Liidul tuleb seda küsimust selgitada.

Oleks soovitav, et ka Vancouveris midagi taolist võetakse, et noorema põlvkonna vahel üle maa saaks loodud vajalik side.

Kui nõupäev Devil's Elbow's lõppes, sõitis grupp Montreali ja Toronto noori edasi R. Kreemi suvituskohta „Oma Saarele" Trentoni lähedal. Seal informeeris õp. Heino Laaneots Montrealist, et Jaani kogudus saadab ühe eesti noore võimalikult sotsioloogiat õppiva üliõpilase või selle ala lõpetanud Inglismaale ka sealset ühiskondlikku tööd aitama organiseerida kirikute töö raames. Palutakse sellepärast huvilisi õp. Laaneotsaga ühendus võtta.

Mag. Jaan Raudsepp Montrealist võttis enesele voldiku koostamise noorte ühiskondliku mõtlemise stimuleerimiseks. Seda saab ELK ka mujal väljaspool Montreali kasutada.

Ka uurib J. Raudsepp võimalusi nooremate oma leheküljе tegemiseks.

Ta asub ka ettevalmistusi tegema Kanada eestiasi tutvustava brošüüri valmistamiseks, millist projekti eriti Vancouveris vajalikuks peeti Eesti Liit Kanadas nõupidamistel. Voldikus peaks olema ELK juhatuse ja Eesti Seltside aadressid ning teiste erialaliste liitu kuuluvate organisatsioonide nimistu.

Voldik peaks saama valmis E. V. 60-ndaks aastapäevaks.

Kokkuvõttes oli see nädalalõpp Kesk-Lõuna Ontarios stimuleeriv eesti ühiskondliku töö edasiarendamise seisukohalt.

Moment filmist, mis kujutab naisvange tööl sadamas.

Orjalaagrifilm Iisraelis

Iisraeli televisioonis esitatakse praegu 30-minutilist filmi Nõukogude Vene orjalaagritest. Filmi on koostanud 53-aastane Abraham Shifrin, kes tegi ise ülesvõtteid orjalaagrisse salaja sisse toodud filmikaameraga, kuid kasutas ka teiste vangide salaja tehtud filmikatkeid.

Film on tekitanud Iisraelis tohutut sensatsiooni, kuna seal viibib arvukalt inimesi, kes viibinud N. Vene orjalaagrites. Paljudki on televisiooniekraanil ära tundnud oma tuttavaid kaasvange või vihatud valvureid.

Shifrin viibis orjalaagris 15 aastat. Varsti pärast vabanemist anti tal luba Iisraeli rännata.

Shifrin hakkas Iisraelis otsima orjalaagreis viibinud juute ning nende hulgas oli üsna mitmeid, kes olid saanud salaja filmida orjalaagrite elu. Sageli on võtted puudulikud, kuid kokkuvõttes annavad nad siiski hea pildi N. Vene 20. sajandi õudustest.

Shifrin töötas filmi koostamise kallal mitu aastat. Ta jutustab, et mõne katke ta sai koguni KGB valvurite käest. Näiteks üks KGB mees tegi Shifrinile lühifilmi Moskva kurikuulsast Lubjanka vanglast.

Shifrin viibis mitmes Euroopa-Venemaa vangilaagris, kuid hiljem ka Siberi orjalaagrites. Ta kogus Iisraeli asunud endistelt orjalaagrite elanikelt ka lähemaid teateid vangilaagrite kohta ning selle põhjal valmistas üksikasjaliku kaardi Venemaa orjalaagritest.

Lääne-Saksa ajakiri „Quick" toob mitme leheküljе ulatuses orjalaagri filmist võetud pilte mainides,

et venelased oleksid nõus olnud maksma miljoneid, kui nad selle filmi oleksid õigeaegselt kätte saanud.

Ajakirjas „Quick" näidatakse veel usklike vangiviimist ühes Volgaäärses linnas, üht baptistide kirikupurustamist, vangide saabumist orjalaagrisse, naisvangide tööd orjalaagri saeveskis, piinamiskambreid ja palju muud.

Ajakiri mainib, et Shifrini film olevat Iisraeli valitsusele „ebamugav", kuna kardetakse, et selle esitamisega suhted N. Venega veelgi halvenevad. Ajakiri nimetab filmi moraalseks aatomipommiks ja illustratsiooniks Solzhenitsõni raamatule „Arhipelaag Gulag".

Konsistooriumi uus koosseis

STOKHOLM — Kuna EELK põhimääruste järele 1972. aastal kirikukogu poolt kinnitatud konsistooriumi ametiaeg hakkas lõpule jõudma, esitas peapiiskop K. Veem kirikukogule kinnitamiseks konsistooriumi uue koosseisu. Hääletamine andis järgmise tulemuse:

Välja oli saadetud 75 hääletuslehte. Hääletamisest võttis osa 59 kirikukogu liiget. Üksikute liikmete osas jagunesid hääled järgmiselt: abipresident I. Paljak — poolt 42, vastu 13. Vaimulikud assessorid: A. Raidur — poolt 47, vastu 11. E. Töldsepp — poolt 46, vastu 10. O. Puhm — poolt 53, vastu 6. A. Võõbus — poolt 50, vastu 9. Ilmalikud assessorid: V. Mänd — poolt 45, vastu 13. R. Puusepp — poolt 43, vastu 12. J. Vilval — poolt 44, vastu 13.

Lahkuv konsistoorium konstateeris oma koosolekul 5. septembril 1977, et kirikukogu on kinnitanud uue konsistooriumi koosseisu.

Teadaanne Kotkajärve suurlaagrist osavõtjaile

Teatavasti otsustas Toronto Eesti Ühispanga juhatus kõikidele noortele, kes vastavad allitoodud tingimustele, kinkida $10.00, kusjuures nimetatud summa deponeeritakse Ühispanga poolt kas olemasolevale või avatavale uuele arvele. Uue arve avamise korral saab noor täieõiguslikuks Ühispanga liikmeks, kui arvel on vähemalt $20.00.

Tingimused:

1. Sünniaeg 16. juuli 1960 või hiljem.
2. Osavõtt suurlaagrist kogu laagriaja vältel.
3. Noore poolt allakirjutatud ja laagri majandusjuhi poolt kinnitatud Ühispangale esitatud vastav sooviavaldus.

Kuna paljud noored ei ole seni veel antud võimalust kasutanud, siis on sooviavalduste esitamise tähtpäeva pikendatud kuni 15. oktoobrini 1977. Sooviavalduse vormid on saadaval Ühispangast panga tööstundide ajal.

SUURLAAGRI MAJANDUSJUHT

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu
nii linnas kui ka suvilates

VÕIMLEMISTUNNID NAISTELE JA PEREKONDADELE
Reet Altosaare ja Ingrid Saarega
algavad kolmapäeva õhtuti, 28. sept. Glebe Rd. United kirikus
(Yonge & Davisville raj.)
Inf. helistada 449-5363 või 447-2750

Venelaste näitus otsiti põhjalikult läbi Inglismaal

BILLINGHAM (Eesti Hääl) — Tänavusel 13-ndal Billinghami International Folklore Festivalil Põhja-Inglismaal esinesid festivalinädalal — 13.—20. augustini — kokku 12 eri rahvusgruppi, teiste seas ka venelased kahe tantsutrupiga.

Venelased olid esindatud seekordsetel Briti pidustustel kahe suurema esindusrühmaga, üks Leningradist, teine Ukrainast Voronezhist. Et teha punalipule ja Moskva-üritustele inglaste hulgas mõjukamalt reklaami ja välispropagandat, tõid venelased Moskvast kohale ka oma kunstnäituse ja andsid inglastele eraviisilise revolutsiooni aastapäeva tähistava kontserdi.

Venelastel tekkis pikem viivitus ja rida ebameeldivusi näituse väljapanekute ületoomisega Inglismaale, kuna inglise tolliametnikud Londoni Heathrow lennuväljal kontrollisid niivõrd põhjalikult läbi venelaste poolt maale toodud näituse-kastid,

et sellest oleks võinud tekkida „a major international incident", nagu märgib seda kohalik inglise ajaleht.

Nimelt Heathrow riigiametnikud tollipunktis olnud selliselt vastutulelematud mehed, et viivitanud tervelt 15 tundi pakkide ja kastide läbivaatamisega lennujaama tolliametis, enne kui 2½ tonni sovjettide näitusekraami Londonist läbi tuli, ütles Teesside'i üks linnanõunikke Maureen Taylor, kes oli festivalikomitees vastutav liige venelaste kunsti- ja käsitöönäituse korrashoius Briti pinnal.

Seetõttu jäi Nõukogude välispropagandalise näituse avamine mitu päeva hiljaks ja lühema kestvusega.

Linnanõunik seletas, et tema arvates tollimehed lubavad neil vene näitusekraami koheselt laadida kaasatoodud mööbliveoautosse ja plommivad autoukse, et hiljem kohapeale jõudes siis pealepanduid esemeid inspitseerida. Kuid sellest ei tehtud välja, vaid asuti kaste läbi vaatama. Billinghami korraldav esindus olevat seepeale valjult protestinud, kuid asjatult. Tolliametnikud jäid oma töö-tegevuse juurde kindlaks. Kord oli naisvastutaja koos vene tõlgiga tollimeeste korraldusel kolm tundi järjest üht suurt kasti sorteerinud ja esemed nimestiku järele läbi uurinud.

Suure hädaga ja viivitustega, pärast pikki telefoniühendusi Briti Koduametiga, pääsid venelased ja Billinghamist korraldajad lõpuks lennujaama usinate ja töökate tollimeeste käe ja silma alt

ning jõudsid puruväsinult sihtkohta.

Põhjala Tütred alustavad sisetegevusega

Gaidlipkond Põhjala Tütred alustab uut sisetegevus-hooaega avakoondusega teisipäeval, 27. septembril kell 7 Eesti Maja noorte ruumis.

Kõik eesti tütarlapsed alates 7-dast eluaastast kes soovivad Põhjala Tütarde tööst osa võtta, on teretulnud esimesele koondusele.

Registreerimiseks ja informatsiooniks helistada: hellakesed 7—11 a. Astrid Jõgi 487-2094 pärast kella 6, gaidide ja vanemgaidide ealised Margot Nortmaale 759-7230 peale kella 6.

Hellakeste koondused toimuvad edaspidi laupäeviti Eesti Majas.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

(Järg. lk. 3)

ARMAST EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

MARIA VUHT'i

neiuna Laas
sündinud 6. septembril 1890 Toris
surnud 15. septembril 1977 Torontos

mälestavad sügavas leinas

poeg EDUARD abikaasaga
pojatütar KRISTI abikaasa, poja ja omakstega

ARMAST EMA, ÕDE JA TÄDI

MARIA VUHT'i

sündinud 6. septembril 1890 Toris
surnud 15. septembril 1977 Torontos

mälestavad kurbuses

poeg ARTUR abikaasaga Torontos
õepoeg ADO perekonnaga Torontos
SUGULASED Eestis

LAHKUNUD ARMAST SÕPRA

MARIA VUHT'i

mälestavad leinas

ELISAVETA PONN ja
ALO TAEL

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ö 489-8002

Julgeolekuteenistus Kanadas

RCMP tegevus on jagatud sektsioonidesse

Torontos ilmuv ajaleht „Globe and Mail" annab ülevaate Kanada föderaalse politsei Royal Canadian Mounted Police'i tegevusest, kirjeldades tema üksikute sektsioonide ülesandeid ja julgeolekuteenindust, mis paneb erilist rõhku ekstremistlike gruppide tegevuse jälgimisele.

Ajaleht mainib, et RCMP julgeolekuteeninduse osakonna teenistuses on 1900 isikut, umbes 10 protsenti kogu üksuse koosseisust.

Lisaks nendele töötab aga RCMP julgeolekuteeninduse osakonnas üle tuhande isiku, kes on klassifitseeritud erikonstaablitena või tsiviilpolitseinikena.

Kogu julgeolekuteenindus, mis opereerib Teise maailmasõjast saadik, on jagatud üheksaks tähestikulises järjekorras märgitud sektsiooniks, kelledest igaühel on oma eriülesanded.

Igal sektsioonil on Ottawas oma peakorter. A sektsioon, kes tegeleb valitsuse ametnike skriinimisega julgeoleku seisukohalt lähtudes, paneb eriti suurt rõhku sellele, et N. Liidule sümpatiseerijad ei pääseks välisministeeriumi teenistusesse. Informeerijate palkamisele vastuluure sektsioonis peetakse väga oluliseks. „Globe and Mail" mainib, et RCMP allikate kohaselt on poliitiline politsei sisseimbunud kõikidesse suurematesse organisatsioonidesse, et avastada, kas mõni organisatsiooni liige ei tegele spionaazhiga.

D sektsioon tegeleb küsimustega, mis puudutavad põrandaalust revolutsioonilist tegevust Kanadas. Sektsioon peab eriti silmas Kanada kommunistlikku parteid, etnilisi kommunistlikke organisatsioone, mis töötavad kommunistliku partei toetusel ja kontrollimisel, hiina revolutsionääre, separatiste-terroriste, trotskiste, punaseid ja musti jõugruppe, parempoolseid ekstremiste, rahu-, protesti- ja survegruppe ning pettegruppe, mis tegutsevad kommunistide juhtimisel, kuid ei lase seda välja paista.

Ajalehes mainitakse, et viimasel ajal on üles kerkinud küsimus, keda politsei peab rezhiimi õõnestajaks.

Kanada konservatiivide parteisse kuuluv paramendiliige Frank Oberle mainis üllatuslikult, et RCMP leiab kommuniste igas riietekapis ja Oberle peab seda paranoiaks.

Peale mainitud sektsioonide töötab RCMP agente kogu maailmas umbes 25-es riigis. Nad kuuluvad saatkondade juurde, kus nad tegutsevad viisaametnikena, skriinides Kanadasse saabuvaid külalisi ja immigrante.

Lauljatar Maria Callas surnud

PARIIS — Ooperilauljatar Maria Callas suri 53-aastasena Pariisis südameataki tagajärjel. Maailmakuulsuse omanud sopran, kes sündis Brooklynis 1923. a., katkestas oma esinemised 1960-ndate aastate keskel ja elas pooleldi tagasitõmbununa, kaevates viimastel kuudel oma halvenenud tervise üle.

Kuigi sündinud Ühendriikides, olid ta vanemad kreeklased ja noor Maria õppis laulmist Ateena konservatooriumis ja laulis Ateena ooperis. Ta suurim võidukäik oli pärast 1949. aastat, mil ta kujunes tõeliseks ooperi priimadonnaks, esinedes paljudes osades Roomas, Florentsis, Milaanos, New Yorgis ja Londonis. 1965. ja 1973. aastate vahel ta ei esinenud, kuid oktoobris 1973 alustas ta maailma ulatusega kontsertreisi, mille hulka kuulus ta esinemine Torontos veebruaris 1974. Seoses selle esinemisega oli tujuka lauljatariga palju probleeme ja kriitikud leidsid, et ta hääl polnud enam nii erakordne kui enne.

Leopold Stokowski suri 95-aastasena

Kuigi maailmakuulus orkestrijuha Leopold Anton Stanislaw Stokowski tahtis oma 100-ndal sünnipäeval veel orkestrit juhtida, suri ta möödunud nädalal 95-aastasena. Ta briti agent ütles, et surm tuli magades ta paljude aastate kodus Inglismaal.

L. Stokowski oli käesoleva sajandi üks värvikamaid ja kontroversiaalsemaid isiksusi, kelle orkestrijuhi karjäär oli ajaloo pikemaid. Oma surmatunnil tal oli valmis juba leping heliplaadistamiseks oma 100-ndal sünnipäeval, sest ta ei mõtelnud kunagi, et ta võiks surra. Ta on oma orkestrijuhi tegevuse ajal sisse-mänginud 20 heliplaati ja elas peagu veerandsada aastat kauemini kui ta kaasaegsed Artur Toscanini ja Sergei Koussevitsky. Kuigi kriitikud arvasid, et tal puudus viimaste tööle pühendatus või intellektuaalsus, oli tal aga eriline kõrv orkestri värvikülluse esiletoomiseks, eriti aga Walt Disney filmis „Fantaasia".

Peter Orle. end. raudteede insener nii Eestis kui Saksamaal, tähistas Münchenis oma 90-aastast sünnipäeva. Tema poeg Ivar on käinud isa jälgedes ja on nüüd diplominsenerina juhtivalt Bundesbahni teenistuses.

KIRIKUD

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich,
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.

LÕIKUSE TÄNUPÜHA jumalateenistus armulauaga on pühapäeval, 2. oktoobril.

Õpetaja kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kell 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

KOGUDUSE 29. AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 25. septembril kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino Chares Kipper'i juhatusel.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 2. oktoobril kell 11 hommikul. Leerieelsed.

LEERIÕPETUS ALGAB 23. oktoobril. Registreerida õpetajale!

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 25. sept. KODUMAALT LAHKUMISE MÄLESTUSTEENISTUS kell 4 p. l. Solist Tamara Norheim.

Pühap., 2. okt. JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Inglise-keelne jumalateenistus kell 1 p.

ÕPETAJA KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390

USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 25. sept.: „KÜSIGE, OTSIGE, KOPUTAGE".

Laup., 24. sept. kell 7 õ. PIIBLITUND. Jutlustab dr. M. Leesment.

Pühap., 25. sept. kell 3 p. l. „USUSÕNUMI" ühisjumalateenistus. Lauluettekanded, laulab ühiskoor. Jutlustavad H. Rüdmik ja E. Saraoja.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 25. sept. kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 homm. KODUMAA LÕIKUSPÜHA JUMALATEENISTUS. Jutlus kodumaalt, solist A. Kaups. Kell 6 õ. kõneleb K. Raid: „Tänu toime". Pillikoor Ch. Kipperi juhatusel.

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS
Christuskirches,
804 Broadview Avenue
(Eesti Maja lähedal)
691-2848

Laup., 24. sept. PIIBLIKOOL kell 9.30 homm. Vabadus küsimusi esitada.

Kell 11 kõne teemal: „Kuidas suitsetamisest loobuda".

Kõik teretulnud!

HILJA JUKKUM

KOKA-RAAMAT

Kasutame põõsaskõrvitsat „zucchini" ja virsikuid

ZUCCHINI PÄHKLITEGA

1 nael zucchinit lõigatud ½ tolli paksusteks viiludeks, ⅓ tassi peeneks lõigatud rohelist sibulat, 2 spl võid või margariini, 2 spl valget kuiva veini, ½ tl soola, ¼ tassi kreeka (walnut-pähkli tuumi.

Keedunõus kuumutame või lisame zucchini ja sibula, hautame ilma kaaneta tasasel tulel 5 minutit. Lisame veini ja soola. Katame keedunõu kaanega ja hautame veel 5 minutit kuni zucchini on pehme. Segame juurde pähklituumad ja anname kohe lauale.

ZUCCHINI JA MAISI VORM

8 keskmise suurusega zucchinit kuubistatud, 10 untsi maisi (värske või purgist) 3 tassi saiakuupe, ¾ tassi riivitud parmesan juustu, 1 keskmine sibul hakitud, 3 spl hakitud peterselli, 2 muna, maitse järgi soola ja pipart, 3 spl võid.

Kasutades värsket maisi, keedame tõlvikud ja eemaldame siis maisiterad. Segame aedviljad, saiakuubid lahtilöödud munade, juustu ja maitseainetega. Paneme segu määritud vormi. Peale asetame võitäpped ja riputame juustu. Küpsetame 325 F juures pool tundi. Anname lauale aedviljatoiduna liha juurde.

SIDRUNI JA ZUCCHINI SAI

2 tassi jahu, ½ tassi suhkrut, 3 tl küpsetuspulbrit, 1 tl söögisoodat, ½ tl soola, ⅛ tl riivitud muskaatpähklit (nutmeg), 3 väikest zucchinit, 1 sidruni riivitud koor, ½ tassi hakitud pähklituumi, 1 muna, 1 tass piima, ¼ tassi õli.

Segame kuivained kausis, zucchini riivime (kasutame 1½ tassi riivitud aedvilja). Lisame kuivainetele zucchini, sidrunikoore ja pähklid. Segame kahvliga kuni on hästi segunenud. Klopime muna, piima ja õli. Ühendame segu ja segame hästi, hoolitsedes selle eest, et ei jääks taignasse aedvilja klimpe. Valame taigna hästi määritud ja jahuga riputatud vormi. Küpsetame 350 F juures 1 tund kuni 1 tund ja 10 minutit, kuni tikk proovimisel tuleb saiast puhtalt välja. Ahjust võetud vormi laseme umbes 10 minutit jahtuda ja lööme siis saja vormist välja. Maitseb tavaliselt järgmisel päeval paremini. Säilib hästi sügavkülmutatult.

MAGUSTOIT VIRSIKUTEST

2 tassi jahu, ¼ tl küpsetuspulbrit, ½ tl soola, ¾ tassi suhkrut, ½ tassi võid või margariini, 6 suuremat virsikut poolitatult, 1 tl kaneeli, 1 muna, 1 tass hapukoort.

Segame jahu ja küpsetuspulbri 2 spl suhkruga. Kahe noaga hakime või taignasse. Käega surume taigna 8 tollise vormi põhja, kattes taignaga ka küljed. Asetame kooritud virsikupooled taignale. (kumerpool üleval.). Riputame virsikute peale ülejäänud suhkru ja kaneeli. Küpsetame 400 F juures 15 minutit. Kergelt kloppides segame muna ja hapukoore, valame segu üle virsikute ja küpsetame veel 30 minutit. Lõikame neljakandilisteks tükkideks. Anname lauale soojalt või külmalt.

VIRSIKU LUMI

1 pakk kalaliimi, ½ tassi suhkrut, õige natuke soola, 2 tassi kooritud ja viiludeks lõigatud hästi küpsetatud virsikuid, 1 spl sidrunimahla, 2 munavalget.

Väikses keedunõus sulatame kalaliimi, suhkru ja soola ½ tassis vees. Segame ja kuumutame kuni kalaliim on sulanud. Virsikud masindame lihamasinast läbi või kasutame peenendajat ja teeme neist püree. Lisame puuviljapüree koos sidrunimahlaga kalaliimile. Laseme külmutuskapis jahtuda kuni toit hakkab tarduma. Vahustame munavalged kõvaks vahuks. Lisame 2 spl suhkrut ja vahustame kuni saame kõva vahu. Lisame tardunud segu ja vahustame kuni toit on kohev ja hästi segunenud. Laseme enne lauale andmist seista jahedas. Juurde pakume vanilje kastme.

Muusikamärkmik

UNESCO poolt korraldatavale XXIII kompositsioonivõistlusele „Tribune Internationale des Compositeurs" Pariisis olid esitanud 36 riigi heliloojad kokku 71 teost. Kõige enam hääli kogusid ja võitsid esimese preemia võrdselt kaks teost: Tomas Marco (Hispaania) „Autodafé — Concerto baroque nr. 1" ja Dimitri Tapkovi (Bulgaaria) „Cantate pour la paix" (Rahukantaat).

Äramärgitud tööde hulgas olid veel Krzysztof Meyeri ((Poola) III keelpillide kvartett D. Shostakovitshi mälestuseks, Francois Bernard Maché (Prantsusmaa) „Rambarand", Heinz-Paul Ditfrichi (Ida-Saksa) Tshellokontsert, Suk-hi Kangi (Lõuna-Korea) „Metamorfoosid" flöödile ja keelpillikvartetile, Jose Almeida Prado (Brasiilia) „Lettre a Jerusalem", Tibor Sarai (Ungari) II sümfoonia, Siegfried Naumani (Rootsi) „Tre Canti da cabaret", Promozh Ramovshi (Jugoslaavia) Tshellokontsert, Thorkell Sigurbjoerssoni (Islandi) orkestriteos „Laeti", Oliver Knusseni (Inglismaa) II sümfoonia ja Poul Rovsingi (Taani) „Une chanson de Mira Bai".

*

IV rahvusvahelisel H. Wieniawski nimelisel viiuliteoste võistlusel Poznanis, kus 21 riigist oli saadetud 12 teost, oli valitud lõppvooru 25 teost 14 riigi heliloojalt. I preemia anti Ivo Petrici (Jugoslaavia) helitöö eest „Sonaat sooloviiulile", kahe kolmanda preemia väärilisteks arvati Guillermo Graetzeri (Argentiina) „Sestino" ja Luis Jorge Gonzalezi (Argentiina) „Stichomythias" sooloviiulile ja klaverile. Kolm ergutuspreemiat said itaallane Umberto Rotondi, Salvador Ranier (Argentiina) ja Bronislaw K. Przybulski (Poola).

*

Traditsioonilisel naisheliloojate võistlusel Mannheimis esitasid 22 riigi heliloojad kokku 57 tööd. I preemia sai rumeenlanna Myriam Marbe töö eest „Rituaal" solistile, koorile ja löökpillidele (rahvalaulu tekstil), II preemia anti prantslannale Lucie Robertile „Klaverisonaadi" eest ja III preemia ameeriklannale Sheila Silverile ta „Keelpillikvarteti" eest.

*

A capella koorilaulude võistlusel Arezzos võitis sissesaadetud 42 teose hulgast esimese auhinna Miklos Paszti Ungarist. Sellest sai tänasuvise Arezzo rahvusvahelise kooride võistluse kohustuslik pala.

*

Leipzigis peetud J. S. Bachi nimelisel muusikavõistlusel viiel alal oli preemia ja diplomi saajaid kokku 43. Naislauljaist sai esimese preemia ida-sakslanna Carola Nossek, meeslauljaist idasakslane Waldemar Wild, organistidest austerlanna Elisabeth Ullmann, viuldajaist rootslane Nilla Pierrou, tshellistidest venelane Aleksandr Rudin ja pianistidest venelane Mihhail Voltshok. Pianistide hulgas tuli kuuendaks kanadalane Angela Hewitt ja seitsmendaks eestlane Rein Rannap.

kamärkmik

O poolt korraldatavale
kompositsioonivõistlusele
Internationale des Com-
" Pariisis olid esitanud 36
loojad kokku 71 teost. Köi-
hääli kogusid ja võitsid
preemia võrdselt . kaks
omas Marco (Hispaania)
é — Concerto baroque nr.
mitri Tapkovi (Bulgaaria)
pour la paix" (Rahukan-

gitud tööde hulgas olid
ysztof Meyeri ((Poola) III
e kvartett D. Shostako-
álestuseks, Francois Ber-
Maché (Prantsusmaa)
rand", Heinz-Paul Ditt-
ba-Saksa) Tshellokontsert,
Kangi (Lõuna-Korea) „Me-
osid" flöödile ja keelpilli-
e, Jose Almeida Prado
a) „Lettre a Jerusalem",
rai (Ungari) II sümfoonia,
Naumani (Rootsi) „Tre
cabaret", Promozh Ra-
Jugoslaavia) Tshellokont-
orkell Sigurbjoerssoni (Is-
kestriteos „Laeti", Oliver
(Inglismaa) II sümfoonia
Rovsingi (Taani) „Une
de Mira Bai".

vusvahelisel H. Wieniaws-
sel viiuliteoste võistlusel
. kus 21 riigist oli saade-
eost, oli valitud lõppvooru
14 riigi heliloojalt. I pree-
Ivo Petrici (Jugoslaavia)
est „Sonaat sooloviiulile",
olmanda preemia väärili-
vati Guillermo Graetzeri
ina) „Sestino" ja Luis Jor-
alezi (Argentiina) „Sticho-
sooloviiulile ja klaverile.
gutuspreemiat said itaalla-
erto Rotondi, Salvador Ra-
gentiina) ja Bronislaw K.
ki (Poola).

sioonilisel naisheliloojate
i Mannheimis esitasid 22
iloojad kokku 57 tööd. I
sai rumeenlanna Myriam
öö eest „Rituaal" solisti-
le ja löökpillidele (rahva-
kstil), II preemia anti
nnale Lucie Robertile
sonaadi" eest ja III pree-
neeriklannale Sheila Sil-
„Keelpillikvarteti" eest.

ila koorilaulude võistlusel
võitis sissesaadetud 42
ulgast esimese auhinna
Paszti Ungarist. Sellest sai
se Arezzo rahvusvahelise
võistluse kohustuslik pala.

gis peetud J. S. Bachi ni-
muusikavõistlusel viiel
reemia ja diplomi saajaid
. Naislauljaist sai esimese
ida-sakslanna Carola Nos-
neeslauljaist idasakslane
ar Wild, organistidest aus-
Elisabeth Ullmann, viiul-
rootslane Nilla Pierrou,
idest venelane Aleksandr
ja pianistidest venelane
Voltshok. Pianistide hul-
kuuendaks kanadalane An-
witt ja seitsmendaks eest-
n Rannap.

muna ja hapukoore, va-
gu üle virsikute ja küpse-
eel 30 minutit. Lõikame
ndilisteks tükkideks. An-
lauale soojalt või külmalt.

KU LUMI

kk kalaliimi, ½ tassi suhk-
ge natuke soola, 2 tassi
d ja viiludeks lõigatud
küpsetatud virsikuid, 1 spl
imahla, 2 munavalget.

ses keedunõus sulatame
mi, suhkru ja soola ½ tas-
s. Segame ja kuumutame
kalaliim on sulanud. Virsi-
asindame lihamasinast läbi
sutame peenendajat ja tee-
ist püree. Lisame puuvilja-
koos sidrunimahlaga kala-
. Laseme külmutuskapis
la kuni toit hakkab tardu-
Vahustame munavalged kõ-
ahuks. Lisame 2 spl suhk-
vahustame kuni saame kõ-
nu. Lisame tardunud segu
hustame kuni toit on kohev
sti segunenud. Laseme enne
andmist seista jahedas.
e pakume vanilje kastme.

Balti rahvaste meeleavaldus Washingtonis

WASHINGTON — Inimõiguste nõudmise meeleavalduse eeltööd Washingtonis on jõudmas lõpule, ja 24. septembril toimuv meeleavaldus tõotab kujuneda mõjuvõimsaks ja osavõturohkeks. Kavaline osa algab kell 12 päeval vaimuliku talitusega kus teenib õp. Rudolf Troost. Sõnavõttudega esinevad senaator Robert J. Dole ja teised senaatorid. Kongressiliikmeist esineb Barbara Mikulski. Kõik kõnelejad on tuntud oma kindlate seisukohtadega inimõiguste nõudmise alal Nõuk. Vene poolt valitsetud aladel, ja eriti Balti riikides, ja nõuavad Helsingi kokkulepete täitmist ning Nõuk. Vene poolt teostavate kuritegude esile toomist Belgradi konverentsil. Olukorrast Nõuk. Liidus inimõiguste rikkumise alal kõnelevad dissidendid Paavel Litvinov ja Amalrik, kes on läbi teinud raske kannatusteekonna Nõuk. Vene vanglates, orjatöölaagrites ja piinamisasutustes ja kellel on õnnestunud pääseda vabase maailma.

Kõnedega vaheldamisi esinevad eesti, läti ja leedu ansamblid ja leedu rahvatantsijad. Oma osavõtust on teatanud eesti, läti ja leedu organisatsioonid, nende hulgas sõjaveteranide ja Eesti Võitlejate Ühingud ning akadeemilised organisatsioonid. Laulukooridel, rahvatantsijail ja üldiselt rahvuskaaslastel palutakse ilmuda meie kaunites rahvariietes. Balti rahvaste meeleavaldus, ametliku nimetusega Baltic Human Rights Rally, on ühisettevõte meie kõikide huvides, ja selle korraldajad, Ühendatud Balti Ameerika Komitee, koostöös Detroiti Balti Komiteega on palunud organisatsioonidel oma kohapealsed üritused edasi lükata teisele ajale, et võimaldada rahvuskaaslastel 24. sept. meeleavaldusest osa võtta.

Kuna eelseisev suurüritus on seotud kuludega, siis pöörduvad korraldajad üleskutsega rahvuskaaslaste poole, saata oma jõukohane toetussumma Baltic Human Rights Rally läbiviimiseks. Rahatshekid palutakse kirjutada Joint Baltic American Committee, Mr. Mäido Kari, nimele ja saata aadressil Baltic American Committee c/o Mäido Kari, 19102 Stedwick Dr. Gaithersburg. Md. 20760 USA, ja märkida rahatshekile tähed BHRR (Baltic Human Rights Rally). Saadud raha kulutatakse ainult inimõiguste meeleavalduse korraldamiskulude katteks.

Vastuvõtul New Yorgi linnapea juures

Reedel, 2. sept. toimus New Yorgi linnapea A. Beame ametkorteris, Gracie Mansionis tema abikaasa A. Beame vastuvõtt New Yorgi etniliste gruppide daamidele. Eestlastest viibis vastuvõtul N.Y. Eesti Naisklubi ja Eesti Naisliidu esinaine Juta Kurman Mustjala rahvariideis.

Gracie Mansioni saalis tervitati N.Y. esimest daami umbes 100 küsimusega nimel korraldava komitee poolt, eesotsas leedulanna Regina R. Zymantasega rooside ja tervitusega, millele pr. Beame vastas ilmselt liigutatuna temale osutatud tähelepanu eest, tänades kõiki üksikult. Kuna tema abikaasa seisab uute valimiste ees, kasutas pr. Beame sündmust ka üleskutseks valimiskastide juures tema abikaasale hääletamiseks. Mainides majanduslik-ühiskondlikke hiigelsuuri probleeme, mis tema abikaasale pärandati eelmiste linnapeade poolt, kriipsutas ta tunnustusega alla A. Beame võimeid nende järkjärgulisel lahendamisel.

Järgnes pildistamine. Sündmuse värvikamaks pildiks kujunesid taas rahvariided, saades kõikide tähelepanu osaliseks. Lätipoolselt kandis neid Balti Rahvuste Naiste Nõukogu esinaine Helga Ozolins.

VES

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1182 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Halvad tõlked andsid tõuke tõlketööks

Eesti kirjanduse soomendaja Martti Rauhala vestleb oma tööst

Soomes on järelsõjaaegseil aastail eesti kirjandust soomendanud Martti Rauhala. Tänu temale on mitmeid meie teoseid, nende hulgas Arved Viirlaidi „Ristideta hauad", võinud saada loetavaiks soomlasile. Kuid lisaks tõlkimisele on ta pidevalt eesti raamatuid vaadelnud ja neid arvustanud soome kirjandusajakirjas „Suomalainen Suomi", samuti ajalehes „Uusi Suomi" ja mujal. Ka on ta võtnud kohustuse o/ü. Werner Söderströmi uuele entsüklopeediale („Spectrum") eesti kirjandust käsitlevate artiklite kirjutamise. Seda eesti kultuuri edutavat tööd on ta teinud oma kooliõpetaja kutsetöö kõrval. Ta on äratanud oma tütres, kes õpib praegu Jyväskylä ülikoolis soome keelt ja kirjandust, huvi eesti kirjanduse vastu, ja nii tagajärjekalt, et tütrest on saanud talle tõlketöö juures abistaja. „Vaba Eestlase" kirjalikele küsimusile andis Martti Rauhala oma töö kohta järgnevaid seletusi.

Eesti kirjanduse soomendaja Martti Rauhala koos oma perekonnaga. Pildil vasakult tütar Hilkka, 17, praegu õpilaste vahetuse korras Michiganis; abikaasa Liisa, kes on lektoriks Mustiala põllumajandusinstituudis; teine tütar Elina, 19, üliõpilane ja isa kaastõlkija Valtoni novellikogu soomendamisel; naispere taga Martti Rauhala. Pildilt puudub vanim tütar Riitta Jalkanen, 21, kes on abielus ja väikese Mari ema ning õpib koos oma mehe Ilpoga Jyväskylä ülikoolis muusikateadust.

Kuidas sattusite eesti teoste soome keelde tõlkimisele?

Toiminud mõned aastad õpetajana maal, hakkasin paarkümmend aastat tagasi õppima eksternina Jyväskylä ülikoolis muuseas soome keelt. Soome keele õpingute juurde kuuluvad ju teadagi ka eesti keele ja kirjanduse kursused. Neid juhatas seal lektor Eeva Niinivaara, kes oskas äratada oma õpilastes huvi ja armastust eesti keele ja kultuuri vastu. Arganud huvi süvenes peagi niivõrd palju, et hakkasin muretsema endale eestikeelseid raamatuid ja tellima eesti ajakirju — esimene oli vist „Tulimuld".

Siis juhtus nii, e t ajakirjas „Suomalainen Suomi", mida toimetas mag. Kauko Kare, avaldati tõlkes üks Valev Uibopuu essee.

Olin seda juba varem lugenud „Tulimullas" ja märkasin, et tõlge polnud kuigi täpne. Kirjutasin siis mõned märkused ja saatsin need ajakirja toimetusele — see juhtus aastal 1960.

Pärast seda Kauko Kare — kellega ma siis polnud veel isiklikult tutvunud, elasin ju kaugel Põhja-Soomes — saatis mulle tõlkimiseks Raimond Kolgi artikli „August Mälk ja tema randlased", mis järgmisel aastal ka avaldati „Suomalainen Suomi's". See oli vist mingisugune proovitöö ja samaaegselt ka minu esimene tõlge.

Üsna pea pärast seda proovi — ikka aastal 1960 — saatis kirjastus Karisto mulle Ilmar Talve „Juhansoni reisid" koos ettepanekuga, et ma hakkaksin seda ümber panema soome keelde. See oli juba täiesti ootamatu asi ja pani mind kõvasti pead murdma — kas võtta või jätta?

Ega minu eesti keele oskus sel ajal veel kuigi hiilgav ei olnud. Kiusatus aga oli suur. Nii ma siis viimaks langesingi sellesse pattu ja võtsin ülesande vastu.

Võib ju küll arvata, et see tõlge on ka mitmes kohas patuga pooleks. „Juhansonin matkat" ilmus soome keeles aastal 1961 ja võeti pärist hästi vastu.

Niisiis minu sattumine eesti kirjanduse tõlkimisele oli kokkulangenute juhuste vili. Pean veel märkima, et tegin tutvust eesti keelega alles keskea künnisel. Seda hilist teeleasumist olen hiljem tõsiselt kahetsenud — kui oleksin alustanud varem, oleksin ka jõudnud enam teha.

Kui suur on Soomes huvi eesti raamatute vastu?

Seda küsimust peaks õieti jaotatama kaheks: kirjastajate huvi ja lugejaskonna huvi. Kuuekümnendatel aastatel — varematelt aegadelt pole mul kogemusi — kirjastuste isandad olid üsnagi tõrksad eesti raamatute avaldamise suhtes. Neid oli väga raske uskuma panna, et see üldse end tasuks. Mulle öeldi näiteks, et ega nii väikese keelepiirkonna kirjandust saa kuigi palju avaldada. Sellest eelarvamuslikust ja umbusklikust suhtumisest ka tuli, et mul läks raisku aastaid, kus ma üldse ei saanud midagi tõlkida. Seitsmekümnendatel aastatel on õhkkond läinud mingil määral soodsamaks. Põhjusi on selleks vist mitmesuguseid, ei oska neid hakata siin analüüsima.

Teiselt poolt aga — juhul kui eesti raamatuid üldse on avaldatud, siis need on ikka võetud üsna soojalt ja tunnustavalt vastu. Mõtlen siin kriitikat. Raamatute tiraazhi ja läbimüügi kohta pole mul andmeid, midagi aga võib järeldada sellest, et eesti raamatuid on esinenud odavmüükides ja et kordustrükke pole tehtud.

Hiilgavaks erandiks selles mõttes on Arved Viirlaiu „Ristideta hauad". (Ristittömät haudat), millest tuli tänavu välja juba kolmas (kuigi tiitellehel ekslikult öeldakse teine) trükk.

— Arvan, et oma osa raamatute tagasihoidlikus läbimüügis mängib kirjastuste reklaam või õigemini selle puudus. Vägevat reklaami tehakse ainult väljavalitud bestsellerite heaks, ülejäänud teosed jäetakse saatuse hoolde. Vist see on nii ka mujal.

Missugused põhjused on olnud seniste tõlgete tegemisel?

Tõlgitava teose valib ju üldse kirjastus, mitte tõlkija. Missuguseid motiivid kirjastusel mingi teatud raamatu valimisel on olnud sellest ma palju ei tea. Olen küll katsunud teha proovitõlkeid ja tutvustada erinevaid teoseid kirjastustele kas suusõnaliselt või kirjalikult, aga enamatel juhtudel algatus mingi raamatu tõlkimiseks on ikkagi tulnud kirjastuse poolt. Või siis olen pidanud kirjastuse soovil iseloomustama mõningaid teoseid teatud ringist ja kirjastus on valinud ühe nende hulgast.

Vist ainuke tõlkeraamat, mille tõlkimine ja avaldamine on toimunud puhtalt minu algatusel, on Lutsu „Kevade".

— Olen ka pidanud kogema, et mingi teose tõlkimine omal algatusel ja valmis tõlke pakkumine kirjastusele on tühi töö ja vaimu närimine.

Kuivõrd eraldate oma valikul välis-eesti ja eesti kirjandust?

Nagu eelpool juba öeldud, pole enamasti küsimust minu valikust. Kui aga küsida, missuguseid teoseid ma katsun kirjastustele soovitada või mida ma valiksin juhul kui see oleks minu teha, siis vastaksin umbes nii: näen eesti kirjandust tervikuna ja valin sellest kunstiküpseid ja huvitavaid teoseid vaatamata sellele, kuspool need on kirja pandud. Arvan, et umbes nii teeb valiku ka see kirjandusajalugu, mida kunagi hiljem kirjutatakse.

Milline teos on praegu käsil?

Arvo Valtoni novellikogu „Läbi unemaastike". See on väga huvitav, omapärane ja mõtteline raamat. Vähemalt praegu mulle tundub, et see on ühtlasi kõige keerulisem minu senistest ülesannetest. Olen tõlkinud seda koostöös oma tütre Elinaga, kes õpib Jyväskylä ülikoolis soome keelt ja kirjandust. Raamat peaks ilmuma trükist tuleva aasta algul.

Probleeme eesti kirjanduse tõlkimisel?

Eks need ole ikka needsamad tõlkija probleemid, mis tulevad ette igasuguses tõlketöös. Näiteks: kuidas teha tõlge, mis oleks võimalikult lähedane orginaali stiilile ja autori isikupärasele keelepruugile, samal ajal aga siiski vaba ja sundimatu soome keel. Eht soomepärane lauseehitus erineb mitmeti eesti omast, selle tabamine nõuab tõlkijalt erilist valvsust.

Teatud mõttes võiks ju isegi öeldä, et ideaalne tõlge on võimalikult kaugel originaalteose keelest — igas keeles on ju sel-le omane väljendusviis ja pole mitte hea, kui eesti keel kumab soome keele alt läbi.

Kaldun arvama, et siin peitubki kõige olulisem probleem just nimelt siis, kui on tegemist nii lähedaste sugukeeltega nagu seda on eesti ja soome keel.

Algajale võivad teadagi mängida oma vempe eesti ja soome sõnade petlikud kokkulangevused, nagu eesti siunata — soome siunata (õnnistada) jne.

Need on üldised probleemid, aga isiklikult on mulle kõige raskemini lahendatavaks küsimuseks aja nappus. Töötan edasi emakeele õpetajana ja koolitöö nõuab ikka enam ja enam aega ja pingutusi (muuseas Soomes teoksil oleva kooliuuenduse tõttu). Soomendamine peab paraku jääma peamiselt suvepuhkuse lõbuks. Niihästi eesti klassikas kui ka kõige uuemas kirjanduses oleks hea hulk huvitavaid raamatuid, mida tahaks ka soome lugeja ette tuua, „kui ainult seda metsa ees ei oleks", nagu ütles Juhan Liiv.

Gaid- ja skautjuhtide aastakoosolek

1. ja 2. oktoobril toimub Kotkajärve skautlike noorte AK. Arutusele tulevad möödunud aasta tegevusaruanded ja järgmise aasta tegevuskavad. Palutakse kõiki juhte võtta seda teadaannet kui ametlikku kutset.

EGMK ja ESMK

Kingad Lääne-Saksamaalt ● Tel. 533-8122
Prantsusmaalt, Austriast
Naiste ja meeste kingad.
Ekstra laiad suurused,
ka jalatoega
Patacsi Shoe Salon
480 Bloor W., Toronto 4, Ont.

Vajame oma portreefilme loovisikute tutvustamiseks

Film Endel Rubergist tuleb esitamisele

Möödunud nädalal Alar Kivilo Productions korraldas vastuvõtu etnilisele pressile, et demonstreerida oma filmi „Ruberg" ja arutleda võimalusi sellelaadiliste filmide valmistamisest ka teistes etnilistes gruppides. Sattudes samaaegselt ühele teisele pressi vastuvõtule, olid kohal vaid balti ajalehtede esindajad.

Harri Kivilo produtsendina andis enne filmi esitamist lühikese ülevaate filmist ja võimalusist kuidas sellelaadilisi filme saab teha igas etnilises grupis nende huvitavamate isikute elu ja loomingu jäädvustamiseks. Vajadus on just sellistes gruppides suurem kuna film on parim vahend uudise ja informatsiooni laiale hulgale teadvusse viimiseks.

Pole ühtki ajaloolast, kes sellise igakülgsusega võiks ajalugu jäädvustada.

Rääkides etnilistest filmidest ütles ta, et etnilised grupid ise saaksid seda teha koos riiklike toetustega. Kui pooletunnilise kestvusega film kutselise filmikompanii juures läheb maksma kuni $20.000, siis etnilised grupid saaksid selle valmis $8.000-ga, kusjuures on võimalusi, et poole sellest annaksid asutused toetustena.

Teine võimalus on leida toetajaid suurte kompaniide juures, kes oma lühikese ärilise sõnumi kõrvale lasevad paigutada väga huvitavaid filme.

H. Kivilo leidis, et peaks olema rohkem koostööd etniliste gruppide vahel. Selliste filmidega lähendataks rahvaid kui ühe õhtu programm sisaldaks mitme rahva filme ja samal ajal neid tutvustataks ka kanadalasile.

Film „Ruberg" koos paari teise filmiga esitatakse esmakordselt Torontos reedel, 30. sept. OISE saalis, 252 Bloor St. W. Etendused toimuvad kell 7, 8.30 ja 9.30 õhtul. Nagu H. Kivilo märkis, võiks järgmisi eestlasi ja nende tööd käsitlevaid filme veelgi valmistada, kui eestlased ise sellele kaasa aitaksid, kõigepealt tuleksid vaatama esimest portreefilmi meie tuntud kunstnikust, laskurtreenerist ja noortejuhist Endel Rubergist.

Kalevi osavõturohked Balti kergejõustiku võistlused

Möödunud laupäeval toimusid Eesti Spordiselts Kalevi korraldusel Balti kergejõustikuvõistlused Põhja-Torontos ühe kooli suurepärasel spordiväljakul. Ka laupäevane soe ja päiksepaisteline või kerge pilvitusega ilm oli meeldiv vabas õhus tegutsemiseks, mis nagu imekombel oli sattunud kahe vihmase ilma vahele. Osavõtjaid oli ootamatult rohkesti, üksi eestlasi oli 50 ümber, lätlasi ja leedulasi kokku samapalju. Ainult vaatajate osa oli väga tagasihoidlik, peamiselt võistlejate vanemad, kuigi selline kolme rahva spordivõistlus pidanuks suuremat tähelepanu leidma.

Võistlused algasid avatseremooniaga, kus pikk rivi, peamiselt noori võistlejaid, marssisid „Kalevi" lipu järel. Võistlustõrvikut kandis Andres Truuvert kuna Riki Räss ütles avasõnad, misjärgi võistlused algasid.

Kuna eestlaste osavõtt oli rohkearvuline, siis langes suur osa medaleist ka eestlasile.

Üks korraldajaist, E. Jaaguste ütles, et sellise suure haardega võistluse organiseerimine pidanuks algama juba pool aastat, ega mitte kolm nädalat tagasi, kus palju probleeme saadi lahendada alles viimastel päevadel eestlasisse hästi suhtuvate kanadalaste kaasabiga.

Üldiselt mängud arenesid sujuvalt. Noored olid suure vaimustusega oma rahva eest väljas, ainult vanemaid sportlasi oli vähe ja veteranid katsusid kergejõustikku omale vabaõhuspordiks sobitada.

Kõigile esimesele kolmele kohale tulnule antakse eesti rahvusvärvilise lindikesega rinda riputatavad medalid.

Võistluste üksikasjalikumad tagajärjed avaldame oma ajalehe lähemas numbris.

Vancouveri filmid Torontos esitamisel

Neljapäeval, 29. septembril, algusega kell 7.30 õhtul toimub Eesti Liit Kanadas korraldusel Toronto Eesti Maja väikeses saalis filmiõhtu. Demonstreeritakse N. Nellise filme Vancouverist, mis käsitavad Vancouveri vaateid ja möödunud suvel Vancouveris toimunud Lääneranniku Eesti päevi. Filmiõhtu pääse on 2 dollarit.

Eesti Kunstide Keskuse

Pidulik aastapäeva õhtusöök leiab aset kolmap., 28. sept. kell 7 õ. Hyatt Regency hotelli balliruumis, 21. Avenue Rd. Peokõnelejaks on rahvusvaheliselt tuntud Viini dirigent Hans Bauer. Kavas on muusikalisi ettekandeid stipendiaatidelt ja Toronto Eesti Meeskoori poolt annetatud Andres Kingissepa maalitud Roman Toi portree avamine.

Oodatakse ka väliskülalisi Kanada muusikalis-kunstilistest kui ka poliitilistest ringkondadest.

Kõik EKK liikmed ja nende sõbrad teretulnud!

Kutsed saadaval tel. 485-0531 ja 461-0764.

Litvinov kõneleb balti demonstratsioonil

Balti rahvaste demonstratsioonil 24. septembril Washingtonis kõneleb teiste hulgas tuntud vene dissident Pavel Litvinov. Ta on omaaegse N. Vene välisasjade rahvakomissari Maxim M. Litvinovi pojapoeg.

Pavel Litvinov arreteeriti Moskvas 1968. aastal, kui ta koos teistega protesteeris N. Vene vägede sissetungimise pärast Tshehhoslovakkiasse. Tookord Nõukogude võimud saatsid ta neljaks aastaks Siberisse. Tal õnnestus koos naise ja lastega N. Liidust välja pääseda märtsis 1974. Praegu annab ta New Yorgis välja ajakirja „Chronicle of Human Rights in the U.S.S.R.".

VES

„Rajaleidjad" alustavad tööd

Pidulik avakoosolek toimub 29. septembril kell 7.30 õhtul Peetri kiriku all saalis. Uute hellakeste vanemail helistada juhile ngdr. Liis Teedla'le, tel 486-1042, gaidide vanemail lipkonna abijuhile ngdr. Ellen Kütt'ile, tel. 225-4543. Palutakse kõikidel lipkonna liikmeil ja vanemail avakoosolekust osa võtta.

SPORT

Spordiuudiseid kodumaalt

Septembri esimesel nädalalõpul lõppes Venetsueelas San Cristobalis jalgratturite maailmameistrivõistlused, kus Eesti praegune populaarseim sportlane Aavo Pikkuus täiendas veelgi oma saavutuste kontot. 100 km meeskonnasõidus pani N. Liit seekord välja sama neliku, kes tuli võitjaks Montreali olümpiaadil, nende hulgas ka A. Pikkuus Tartust. Kokku startisid 23 riigi koondised. Tugevamaiks konkurendiks N. Liidu meeskonnale peeti poolakaid, kes olümpiaadil pidid leppima hõbemedalitega. San Cristobalis aga taandati nad hoopis pronksmedali kohale. Esimene oli N. Liit 2.10.39, teine Itaalia 2.13.07 ja kolmas Poola 2.13.29.

22-aastase Aavo Pikkuusi saavutuste loetelu on nüüd olümpiamängude kuld-, MM-võistluste hõbe- (1975) ja kuldmedal, rahutuurilt saadud individuaalne ja meeskondlik esikoht, üle poole tosina kuldmedali N. Liidu meistrivõistlustelt ja mitmeid võite rahvusvahelistel võistlustel.

*

Leningradis toimunud USA ja N. Liidu vahelisel ujumise ja vetehüpete võistlusel tuli 200 m seliliujumises kolmandale kohale uus Eesti rekordujuja Kaire Indrikson 2.20,69. Ka 100 m seliliujumises esines ta tublilt ja parandas kahel korral N. Liidu noorte ja Eesti täiskasvanute rekordit. Individuaalvõistluses oli ta L. Jezeki (USA) järel teine 1.05,09; kombineeritud teateujumises avaetapil kaotas ta napilt L. Jezekile saades ajaks 1.05,06.

*

Haapsalus peetud kergejõustikuvõistlusel ületas Tiit Pahapill kõrgushüppes 2.18.

*

S. Kirovi nimelises kalurikolhoosi kergejõustiku karikavõistlusel heitis V. Kuusemäe ketast 64.54, mis on tänavuse hooaja parimaks tulemuseks Eestis. H. Sild tõukas samal võistlusel kuuli 19.24.

*

Tartus peetud koolinoorte spordivõistlusel saavutas Silva Oja kaks esikohta, 100 m tõkkejooksus 13,9 ja kaugushüppes 6.08.

*

Riias peetud võistlusel püstitas tallinlanna Sirje Alev 3000 m jooksus uue Eesti rekordi 9.43,4. Uueks 19-meetri-meheks kuulitõukes sai Enn Rohula, kes tõukas Põltsamaal 19.03.

Nõukogude juhtkonna mure:

Must börs õitseb

MOSKVA — Must börs kaubanduses õitseb Nõukogude Liidus. N. Liidu ajaleht „Komsomolskaja Pravda" avaldab jutuajamise siseministri osakonna ülema G. Darusega, kes ütleb, et tarbekaupade toodang ei püsi järjesti suurneva nõudmisega tasakaalus. See põhjustab nende kaupade nõudmise teist teed mööda mustal turul.

Darus ei säästa sõnu N. Liidu tööstuse kritiseerimisel, süüdistades halba plaanitsemist, toodete nõrka kvaliteeti ja võimetust ostjate vajaduste jälgimisel.

Leht küsib, kuidas võidakse seletada musta börsi õitsemist.

Daruse arvates soodsa pinna mustale börsile loovad nõudmisest väiksem toodang, toodete valiku aeglane uuenemine ja toodete vanaaegsus.

N. Liidus on tavaline, et soovitud moekaupa hangitakse sõprade ja tuttavate kaudu või siis althõlma liiakasu hindadega. Nüüd on siiski esimest korda üks kõrgel kohal asuv ametimees julgenud väita, et mustabörsi olemasolu on ühiskonna oma süü.

Daruse väljenduse kohaselt hangivad mustalt börsilt kaupa kõik vanuse- ja ametirühmadesse kuuluvad inimesed.

Tänapäevane noorsugu on musta börsi sagedamini nähtud klient: noored ostavad ameerika „farmereid" (pükse), välismaisi kingi ja kosmeetikavahendeid ja müüvad need jälle edasi mitmekordsete hindadega.

Teine soositud raha tegemisviis on hankida Nõukogude Liidus valmistatud tooteid, kuhu liimitakse välismaiste tööstuste sildid. Kõik välismaine läheb kui kuumal kivil.

Eestlased vene . . .

(Algus lk. 2)

PENTMAN, Jüri. Vene vangilaagrist Iisraeli pääsenud Joseph Schneideri fotol Potma vangilaagrist on ka Jüri Pentman.

PRAKS, Toivo. Sündinud 1930 (?). Vladimir Bukovski sõber. Karistuse põhjus: Osavõtmine nõukogudevastasest võitlusrühmast (?). Karistatud 25-aastase sunnitööga.

PRINTS, Aarne. Arreteeritud Tartus 2/3-1977. Arreteerimise põhjus: Nõukogudevastase informatsiooni välismaale toimetamine (?). Juurdlus ei olnud aprilli keskel 1977 veel lõppenud.

PUPART, Artur Johannes. Sündinud 1924 Saaremaal Tamsalu külas. Astus 1941 vabatahtlikult 41. politseipataljoni. Karistuse põhjus: „Rasked kuriteod Nõukogude riigi ja rahva vastu". Karistatud Pihkva-protsessis „sõjakurjategijana" 15-aastase sunnitööga.

REINHOLD, Teodor. Sündinud 1910 (?). Tartu üliõpilaskonna esimees saksa okupatsiooni ajal. Karistuse põhjus: metsavendlus. Karistatud 25-aastase sunnitööga.

RITSON, Poigo. Karistuse põhjus: Koostöö sakslastega saksa okupatsiooni ajal. Karistatud Valga-protsessis 13-aastase sunnitööga.

SAARTE, Villem. Sündinud 1932. Tööline. Mõistetud 4-aastaks vangilaagrisse Eestile iseseisvuse taastamiserakonna loomise mõtte kandmise eest. Kirjutas koos Juhan Valdmaniga alla protestikirjale, mille Permi vangilaagri poliitilised vangid saatsid N. Liidu ülemnõukogu seadlusi ettevalmistavale komiteele vangide olukorra parandamiseks.

SAARTS, ?. Karistuse põhjus: Koostöö sakslastega saksa okupatsiooni ajal. Karistatud 25-aastase sunnitööga.

SCHULTZ, Voldemar. Karistatud 2 aastase sunnitööga.

SOLDATOV, Sergei. Sündinud 1933 Narvas. Ema eetlane. Abielus. Üks laps. Abikaasa Ludmilla Grünberg, elukoht Lembitu 8—49, Tallinn. Olnud Tallinna Polütehnilise Instituudi õppejõud masinaehituse alal.

SOVA, Anton. Karistuse põjus: Koostöö sakslastega saka okupatsiooni ajal. Karistatud Viljandi-protsessis 12-aastase sunnitööga.

VAIKMA, Edgar. Usuteadlane. Karistuse põhjus: Metsavendlus.

VARRES (VARES), Karl. Sündinud 1912 (?). Karistuse põhjus. Koostöö sakslastega saksa okupatsiooni ajal. Karistatud 25-aastase sunnitööga. Asuvat praegu väljaaadetuna Magadanis.

VÕSU, Andres. Sündinud 1946 (?). Taksojuht Tartus. Arreteeriti 11/12-1969. Mõisteti Tartu-protsessis Eesti NSV kriminaalkoodeksi §§ 70 ja 72 alusel 3½ aastaks sunnitööle „salaja relvade hoidmise ja salajase organisatsiooni loomise eest".

Maie Landra tushijoonistuste näitus

10.—30. septembrini toimub Torontos Fairview raamatukogus Maie Landra tushijoonistuste näitus. Raamatukogu ruumis on mitmel eriseinal 14 joonistust pärinedes viimase aastakümnendi loomingust.

Maie Landra tushijoonistused on varem tuntud mõnelt näituselt ja reproduktsioonidena postkaartidelt. Uuel näitusel on seda tuntut ja vahepealsete aastate jooksul edasiarenenud kunstnikku, kelle temaatika on jäänud looduse, eriti selle kuivanud, murdunud või koltunud vormide juurde. Tehniliselt on märgata mõnevõrra joone tugevamaks, julgemaks ja ka kärsitumaks muutumist sellest õrnast ja hellatundelisest naiselikkusest, mis ta varajasemale loomingule oli omane.

14 tööd on kõik kuidagi looduse ääremailt, kus kunstnik isiksustab puutüvesid, loob puukoorest müstilise kujutluse (Puukoor) või laseb tumeda taustal pinnale kerkida kulukõrred (Teeveer). Teistes töödes aga annab ta kuivanud või murdunud puutoime edasi anatoomilise detailirikkusega (Murdunud puu), näeb kuivanud puudevõrestikku isikupärasena, otse inimeslikena nende elutuses (Õunapuud). Selline maailm on muudegi tööde sisuks, kus surnud loodusele liituvad veel varemed.

Huvitavamaiks neist on „Puuosa", „Tühi puuõõnes" ja „Puuvaim", kus okstest, oksaaukudest on loodud puutüvele inimese sarnased vormid, mis näivad puuslikuna. Kuigi need kõik on realistlikud on nende kunstisõnumis rohkesti sümbolistlikku sisu, mis tööde vaatlemisel selgub ja kunstniku loojaisiksuse suhted ta loodusega paljastab.

Selliste tushijoonistustega on Maie Landra jätkanud oma kunstnikukutsumist. Kahjuks on tööd raamatukogus esitatud mitmel eriseinal, erikorrusel ja informatsioonist ei teadnud keegi nende kohta muid teateid anda kui vaid, et helistatagu kunstnikule. Sellise ümbruskonna tõttu on kaotsi läinud komplektne kunstinäituse atmosfäär, mida vaid kahjatsema peab, sest tööd on väärt neist tervikliku näituse korraldamist.

RAAMATUID

müügil	Hind $	Saatekulu ¢
„VABA EESTLASE" TALITUSES		
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 259 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
„Triibu" üksiknumbreid	1.25	
K. Inno — Tartu University in Estonia	8.50	40
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	85
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
RAAMATUID LASTELE:		
Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

ARVI KORK

MEHHIKO TEEL

40.

Mina: „Ära ole rumal, miks peaks Don Vito sind mõrvata tahtma? Ta ju maksis rasket raha selle eest, et meid siia saata, sind üles leidma?"

Nick: „Si — aga mikspärast üles leidma? Mis plaan on tal minuga hiljem? Võibolla on ta minu peale pahane, et ma ta autoriteedile vastu hakkasin ja vabatahtlikult tagasi ei tulnud? Võibolla sobib talle millegi pärast paremini, et ma üldse tagasi ei tule?"

Mina: „Siis miks peaks ta Texasest mehi palkama? Miks ei võinud ta otsekohe Kanadast . . ."

Nick: „Õige! Kustkohast tean mina, mis plaanid sul ja su seni-nägematul partneril minuga on? Võibolla on teil ka minu peale kontrakt?"

Mina: „Ära ole rumal. Miks ma siis sind nii kaua elada olen lasknud?"

Nick: „Et ma sind oma koju juhataksin, et sa ka minu amorata saaksid . . ."

Nüüd siis olime niikaugel. Nüüd vahtisid nad mõlemad mulle surmhirmunult otsa ja Nick-poisi kämmal kobas köögilaualt leivanoa järgi.

Lõin talle näppudele ja võtsin ta noa ära. Siis tõmbasin oma ID kaardi ja Linnapolitsei tunnuslataka pükste salajasest tagataskust.

„Okei, Nick — siin. Sul oli alguses kohe õigus — olen võmm, selleks siin, et sind arreteerida ja Kanadasse tagasi viia. Aga mitte sinu mõrvamiseks, seda pole sul tarvis karta. Nüüd jäta lauanoad rahule ja pane nupp tööle, kuidas me siit terve nahaga Kanadasse tagasi pääseme. Sest ilmselt kütib Mafia sind — ükskõik siis milline faktsioon — ja kommunistid kütivad mind. Ja arvatavasti Mafia kütib mind nüüd ka, kui mitte enne, siis peale seda Calzados'e verelaskmist kindlasti. Mu partner Melia Purua hotellis on praegu nende käes — ma ei tea, millise faktsiooni käes, aga kellegi käes kindlasti — ja ma pean midagi tegema, et teda sealt välja päästa. Mida sa soovitad?"

Nick-poiss uuris mu kredentsiaale. Siis ohkas ta, ilmselt kergendatult ja ta nägu kiskus isegi naerule.

„Okei, Ohvitser, need näivad ehtsad. Aga kui sa tõesti Kanadamaa salavõmm oled, miks ei helista sa siis lihtsalt Mehhiko politseile?"

„Need asjad on veidi komplitseeritud, Camarada. Ma ei usalda neid. Näiteks, kuidas sa nii kergesti vanglast välja said? Peale selle, ära unusta, et pidin just Henry maha kõmmutama, nad kindlasti tahavad minuga selle üle vähe rääkida — olgugi, et Henry ehk Texase kodanik oli. Ei, neile ei saa ma helistada, mitte veel. Kui ehk asjad väga sandiks lähevad ja mul tõesti surmahäda käes on, nii et ma ei hooli, mitmeks aastaks nad mind kohalikku calabozo'sse panevad . . ."

„Ah nii — noh, siis ma saan aru."

„Kuule, Nick, kas sa ei rääkinud mitte, et sa kunagi Brownsville juurest üle käisid, marihuaanat vedamas?"

„Yeah . . . mis siis sellest?"

„Kuidas see töötas?"

Nick ei tahtnud alguses rääkida. Aga kui talle meelde tuletasin, et siin on ta enda, ta naise ja võibolla ka lapse elu mängus, hakkas ta jutustama.

„Me panime siit mägedest koormad peale, lendasime lõunasse. Brownsville on kõige ligidasem piiripunkt, viib Texasesse. Seal oli meil üks väike lennuväli, USA poole peal. Sealt viidi kraam spordilennukeis edasi, üle terve USA laiali."

„Ja te viisite selle . . . kraami siit lennukitega?"

„Jah — enamasti. Mõnikord ka autodega, aga lennukis oli kõige lihtsam. Lendasime madalalt üle piiri, nii et radarile ei jäänud. Ja olime jälle kiiresti enne tagasi, kui keegi midagi teha jõudis."

„Siis kas ei saaks meie ka niiviisi üle? Võid sel juhul isegi oma beebi ja Chiquita kaasa võtta, kui sa soovid."

Nick mõtles asja üle järgi.

„Hmmm — võibolla. Mul on veel need vanad kontaktid olemas. Aga mis hakkame me siis peale, kui korra seal üle piiri oleme jõudnud."

„Jäta see minu mureks. Seal ei heideta Kanada politseimehi vangitorni, sealsete sheriffidega saan mina hakkama. Sealt oleme ilma suurema pahanduseta lühikese ajaga Kanadas. Ainult võta oma Kanada pass kaasa, see on kõik. Muidu ehk nad ei lase sind liikuma."

Nick paistis selle plaaniga nõusse jäävat. Muidugi on ka lennuki rentimine riskantne plaan, aga Nick kinnitas, et ta saab sellega hakkama. See lennuk nimelt, millega ta enne üle käis, ei kuuluvat mitte Mafiale, vaid kellegile privaat-ettevõtjale, keda Nick tundis. See ei tea kindlasti veel sellest midägi, et Mafia Nick-poissi taga ajab, seepärast on ta hea raha eest kohe valmis meid USA-poolele üle viima. Ta võib kolm inimest vabalt kaasa võtta, eriti veel kui üks neist on beebi, ning kuna meil mingit erilist pagasit ei ole. Võime talle näiteks öelda, et viime üle heroiini, niisama kotipõhjas. Siis ta ei kahtlusta."

„Aga — kas heroiini-viimine ei maksa ekstra raha?"

„Ja kui maksabki — mu krediit peaks ikka veel hea olema? Ega ta Kanadasse meile ikka järele raha nõudma ei tule?"

Ma pidin viimaks selle plaaniga nõusse jääma. See paistis antud olukorras parim. Aga kuidas Kiiviga jääb? Jätta ta lihtsalt sinna kommunistlike terroristide küüsi ei paistnud ka eriti soodus.

Nick asus nüüd ise telefoni juurde, lennukit organiseerima. Istusin tal kõrval, iga sõna peale passides. Osast ma ei saanud aru, aga ega Nick ei teadnud, kui hästi ma hispaania keelt oskasin või ei osanud. Ta ei julgeks mind kindlasti alt tõmmata proovida. Eriti kui ta teab, et mina ta ainuke lootus olen, terve nahaga Mehhikost välja pääseda. Aga kuhu viin mina ta? Kanadasse? Kas ei arvanud ta just äsja, et see ta Kanada onu ongi, kes ta peale kontrakti välja on annud? Siis miks palkas ta meid?

Hirmus kahtlus asus mulle hinge. Kas ei ole järsku meie ka, ilma minu teadmata, kontrakti peal väljas? Kustkohast tean mina, mis ülesanded Kiivil õieti olid? Mina arvasin, et pidime poisi tagasi tooma, võibolla pidi Kiiv aga ta hoopis teise ilma saatma?

Otsustasin mitte Kiivi juurde tagasi minna. Katsugu ise, kuidas end välja saab pugeda. Ma võin talle ju natuke abi anda, aga oma nahka ma tema eest turule ei vii. Eriti, kui ma temas enam päris kindel ei saa olla. Ja mis osa mängis kogu selles plaanis ta „ümmargune" vend?

Kui Nick oli oma telefoneerimise lõpetanud, noogutas ta rahuldunult pead.

„Agostino ootab meid täna õhtul kell kaheksa, Hacienda Cocoyoc's. Võime soovi korral sinna takso võtta, või ka bussiga sõita. Linea Gris käib seal kaks korda päevas, järgmine läheb tunni aja pärast välja."

Kell oli nüüd kolme ligi. Otsustasin takso kasuks. Bussis võib ebameeldivaid üllatusi juhtuda. Aga mis Kiiviga saab?

Helistasin talle tagasi. Ta vastas seekord kohe ja kõhklematult.

„Kiiv — kuule hoolega. Asjad on okei, Nick DiCastro on mul käes. Oleme parajasti Kanada poole teel, helistan just lennujaamast. Järgmine kõne läheb Mehhiko politseile, teatan neile kus sa oled ja mis on juhtumas. Nad on varsti seal ja aitavad su hädast välja."

Viivu valitses teises otsas vaikus. Siis tuli hoopis uus hääl telefonile — Camarada Chong.

„Hello, Harv."

„Holà, Raimondo."

„Sa ei tundu eriti üllatunud olevat, minu häält kuuldes?" imestas se hiina-mehhiko bandido.

„Mitte eriti", mängisin ma külma kassi, „lõppude lõpuks ma jätsin ju teid kahekesi sinna selle plaaniga, et te teineteisel niikaua seltsiks olete, kuni ma Mehhikost ära auran."

Kuulsin, kuidas see harilikult nii flegmaatiline Hiinamaa mees minu kohta mõned teravad sõnad pomises.

„Sa ei kavatsegi oma sõbrale järgi tulla?" küsis ta siis.

„Muidugi mitte, kelleks sa mind pead? Nick DiCastro on mul käes ja ma ütlen sulle nüüd adios — ütle Kiivile, et ta võib nüüd sind lahti lasta ja mulle Kanadamaale järgi tulla."

„Ma olengi juba vaba!" õiendas Chong.

„Seda parem", arvasin mina, „oled sa rauad ka juba läbi viilinud? Muuseas, mul on kohvripõhjas paar tagavaravõtmeid, kui sul viilimine igavaks läheb."

(Järgneb)

H. EPP ARUJA
Sündinud 11. märtsil 1956. a. Inglismaal. Keskhariduse omandanud George S. Henry Secondary Schoolis Torontos. Lõpetas 1977. a. Toronto ülikooli Honours B. Sc. kraadiga mikrobioloogia alal. Töötab omal alal Humber Memorial haiglas, et saavutada Subject Registered Technologist kraadi. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriaesse.

KATRIN E. LINDRE
Sündinud 1955. a. Oshawas ning keskhariduse saanud Leaside High Schoolis Torontos. Õppis rohuteadust University of Torontos ning lõpetas õpingud 1977. a. kevadel, saavutades B. Sc. Phm. kraadi. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriaesse.

IMBI ROOST
Sündinud 19. juunil 1955. a. Torontos. Keskhariduse omandanud Nelson A. Boylen Secondary School'is. Lõpetas Toronto Ülikooli Faculty of Nursing, B. Sc. N. kraadiga. Töötab õena lastehaiglas Torontos. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriaesse.

ANNE HANSLEP
Sündinud 1954. a. Torontos. Lõpetas Toronto ülikooli rohuteaduse alal Bachelor of Science in Pharmacy kraadiga. Keskhariduse omandas Royal York Collegiate Institute'is. Töötab omal alal Torontos. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriaesse.

ENE-LY NAIRISMÄGI.
Sündinud 1955.a. St. Catharines'is, Ontarios. Lõpetanud Laura Secord Secondary School'i, kus võitis Ontario scholarship'i, Lucy Morrison Memorial stipendiumi ja Luders Pharmacy stipendiumi ning võitis auhinnad prantsuse ja saksa keeles ning keemias. Lõpetas 1977. a. Toronto ülikooli Bachelor of Science in Pharmacy (B. sc. Phm.) kraadiga. Töötab omal alal St. Catherines'is Potter & Shaw Pharmacy juures. Kuulub Korp! Filiae Patriaesse.

MALLE SAKSNIIT
Sündinud 1955. a. Torontos. Keskhariduse omandanud Vaughan Rd. Collegiate Institute'is. Lõpetanud Toronto ülikooli, Victoria College'i 1977. a. Honours B. A. kraadiga prantsuse ja saksa keele alal. Kavatseb tulevikus õpinguid jatkata. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriaesse.

ESTHER-LILIAN HÜRDEN
Sündinud 1953. a. Hamiltonis. Lõpetas McMaster'i ülikooli psühholoogia alal Bachelor of Arts kraadiga. Õppis edasi Hamilton Teachers College'is, mille lõpetas 1975. a. Bachelor of Education kraadiga. Töötab õpetajana Hamiltonis. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriaesse.

LINDA PAKRI
Sündinud 1953. a. Inglismaal. Keskhariduse omandanud Victoria Park Secondary Schoolis. Lõpetanud Toronto ülikooli B. A. kraadiga draamas. Linda on esimene üliõpilane, kes saavutas sellise kraadi Toronto ülikooli ajaloos. Kavatseb edasi tegutseda teatri alal. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriaesse.

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

Ülikoolide lõpetajaid

Oregoni ülikooli Eugene's lõpetas inglise keele ning ajakirjanduse alal Kai Mari Kadaja-Larson. Oregoni riigiülikooli Cornwallis'es Oregonis lõpetas Kadri Mai Kadaja (moe ja tekstiilide alal). Mõlemad lõpetajad on metsateaduse magister Peeter Kadaja ning kutsevaliku eriteadlase Milla Kadaja tütred. Kuna vanemad lapsed perekonnas, pojad Toomas ja Juhan, juba varem ülikoolid on lõpetanud, siis on kõik kuue-liikmelises perekonnas nüüd akadeemilise haridusega.

Kultuurimärkmik

„Dogmad teaduses ja teisi mälestusi ühelt astronoomilt" on pealkirjaks kirjutisele ühes astronoomia ja astrofüüsika aastaülevaates (Annual Review of . . .) mille kirjutanud dr. Ernst Öpik, ilmneb Annual Reviews Inc. kirjastuse (Kalifornia) eelreklaamist.

*

Georg Kurman, kirjandusloo professor Western Illinois ülikoolis, on kirjutanud huvitava artikli, mis vaatleb draamakirjanduses seda, mis juhtub füüsilises maailmas nende seadustega, mis arusaadavad füüsikutele ja inseneridele. Artikli pealkirjaks on tõlkes „Entroopia ja tragöödia surm (kadu)" — märkmeid draama teooria jaoks. See ilmus „Comparative Drama", 9/4 (1975) lk. 283—304. Entroopia on üks mõiste termodünaamikas (soojusõpetused), mis näitab kuhu poole füüsiline maailm läheb ja seetõttu on seda nimetatud ka aja suunanäitajaks (arrow of time). See suund, entropia kasv, ei vii meid just roosilises suunas, kuid see on kõrvalasi. Võttes appi ka nn. kommunikatsiooniteooriat näib, et klassilise tragöödia teeandmine absurdsele teatrile pole sugugi üllatav.

E.A.

Kanada ajaleht tahtis vahetada Riia ajalehega materjale

Läti pressibülletääni teatel on Kanada Edmontoni ajaleht „The Edmonton Journal" teinud ettepaneku Riia kommunistlikule ajalehele „Sovetskaja Latvia" hakata vahetuskorras avaldama artikleid inimõiguste küsimuses. Kanada lehe ettepanek tuli põhjusel, et nõukogude ajakirjandus on korduvalt kritiseerinud Kanada valitsust inimõiguste rikkumises.

Näiteks ilmus mitu artiklit ajalehes „Sovetskaja Latvia", kus mainiti, et Kanada valitsus rõhuvat eskimo ja indiaani vähemusrahvaid, et käitutud ebainimlikult jaapanlastega II maailmasõja ajal jne. Peale selle süüdistatakse, et Kanada avalikkus „levitab valesid inimõiguste alal N. Liidu kohta".

Kanada leht on teatanud Riia lehele: „Et mitte raisata aega iga süüdistuse punkt-punktilt vastamisega, meie pakume parema lahenduse. Meie trükime oma lehes kõik teie süüdistused, kuid soovime, et sel juhul teie trükiksite ära kõik artiklid meie ajalehest, mis käsitavad inimõiguste rikkumisi N. Liidus."

Riia leht pole seni Kanada lehele vastanud.

Moskva filmifestival isoleeritud hotellis

Moskva filmifestivali külastanud ajakirjanikud on üllatunud, kuivõrd vananenud ja aastaid muutumatute printsiipide järgi seda ettevõtet korraldatakse. Viimastel aastatel on kogu festival koondatud Rossia hotelli sellise tõhususega, et festivali külastaja ei tarvitse sellest hotellist sammugi välja astuda. Peale selle on hotell hoolega valvepostidest ümbritsetud.

Mõningad väikesed muudatused on siiski toimunud — filme ei tõlgita enam kõvasti vene keelde, vaid need jooksevad linal vastavas keeles ja vaataja saab kasutada automaatseid kuuldetõlkeaparaate.

Venelastele on film esmajoones poliitiline ja rahvuslik esindamine, kunstiväärtus on hoopis vähem tähtis. Festival tuletab meelde mingisugust rituaali.

On silmapaistev, kuidas väliskülalised selle kohmakuse ja igava esitamise nurisemata välja kannatavad ja hiljem intervjueerituna koguni kiidavad.

Filmid ise on tavaliselt keskpärased. Vahel võib leida pärle peamiselt arengumaade filmide hulgast.

EPL

Nõukogude traalerid Rootsi manöövril

Ölandi ligidal toimuvate Rootsi mereväe manöövrite puhul ilmus sinna hulka vene kalapüügitraalereid, millised on väga hästi varustatud antennidega ja elektrooniliste kuuldeseadeldistega, osa neist ongi ilmselt ehitatud valvelaevadeks.

Kuna traalerid loata olid ilmunud Rootsi territoriaalvetesse, käsutas Rootsi tollivalve nad Kalmarsundi Mörbylångasse. Vene kalalaevadel on lubatud heita ankrut Rootsi territoriaalvetes halva ilma puhul, mida aga neil päevadel pole esinenud.

Teisipäeval vabastati traalerid Mörbylångast ja võisid tagasi siirduda rahvusvahelistesse vetesse.

Svenska Dagbladet kirjutab sündmuse puhul:

„Nagu harilikult on tegu eksitusega või on traalerid kannatanud traditsiooniliste „vene" õnnetuste all. Ilalgi pole vene kalapüügilaevadel nii raske navigeerida kui just Rootsi meremanöövrite ajal.

Aga meie peame hädalisi loomulikult aitama. Seda abi võiks ju kombineerida sellega, et müüksime ära rootsi laevade suurepärase navigeerimisvarustuse, nii et need tulevikus enam ei satu vene kalalaevade keskele."

Kirjanikud lahkuvad Ida-Saksamaalt

Lääne-Berliini saabus Ida-Saksamaalt sealne populaarne poeet Saraha Kirsch. Ta on kaheksateistkümnes ida-saksa kirjanik, kes on idast lahkunud, kuna ta on toetanud protestilaulikut Wolf Biermanni. Kirch on sellega seoses kaotanud ka kommunistliku partei liikmeõigused.

EESTI KULTUURIVALLAST

MIS SAAB EESTI PAGULASKIRJANDUSEST? See muretsev mõte tuleb pähe paljudele, kes välismaal ilmuva eesti kirjanduse jätkuva hea käekäigu üle mõtlevad. Aja raudsed hambad söövad eesti pagulaskirjandust mõlemalt poolt, nii loominguliselt kui tarbijaskonna küljelt. Eesti ilukirjandusliku proosa suurmeistri Karl Ristikivi hiljutine surm tõi taas reljeefselt esile tõdemuse, et sõja ajal pagulastena Eestist lahkunud nooremgi kirjanikepõlvkond (Ristikivi oli Eestist lahkudes vaid 31 aastat vana) on siirdumas Toonela teedele.

MEMUAARKIRJANDUS ON HÕIVANUD ESIKOHA PAGULASKIRJANDUSE ÜLDPILDIS. Tagasivaatava ja vananeva kirjanduse mulje jätab seegi tõik. Mälestusraamatuid on viimasel ajal ilmunud tõesti palju. Kirjanike Kooperatiivi viimastes raamatusarjades esineb rohkelt mälestusraamatuid. sageli mitu köidet ühelt tagasivaatavalt autorilt. Aga kuna Kooperatiiv oma kirjastamispoliitikas katsub arvatavasti vältida liigset memuariseerimisprotsessi ja asetada siiski veel pearõhu uudisloomingule — ja seda muidugi õigusega — siis on rohkelt mälestusraamatuid ilmunud väljaspool Kirjanike Kooperatiivi kirjastusplaani.

Need mõtted memuaaridega seoses ei ole muidugi mälestusraamatute väljaandmise vastu suunatud. Huvitavaid fakte ja olustikulist tagapõhja sisaldav hästi kirja pandud mälestusteos — olgu selle autoriks siis August Mälk, Kaul Kadak, Arno Raag või Eduard Ole — on tavaliselt palju mõnusam lugemismaterjal kui kehv romaan. Kuid see kõik näitab teatavat tendentsi eesti pagulaskirjanduses.

PALJUD KIRJAMEHED ON TEGEVUSVÄLJALT ENNEAEGSELT TAGASI TÕMBUNUD. Ja sellepärast on eesti pagulaskirjandus jäänud tubli tükk vaesemaks kui see praegu olla võiks. Kuhu on jäänud Ilmar Talve, Ilmar Laaban, Ivar Grünthal, kelle kontosse kuuluvad mitmed pagulaskirjanduse tippsaavutused? Nad on vaikinud pikemat aega mitte ainult uusloomingu autoritena, vaid nende vahe sulg ei löö kaasa ka nii vajalikus kirjanduselus esseede, artiklite ja arvustuste kirjutamisel. Mõnda aega löi pagulaskirjanduse vaagimisel ja debati elushoidmisel kaasa noor Ivo Iliste. Nüüd ei ole temast enam pikka aega midagi näha ega kuulda olnud. Võiks tuua teisigi nimesid, kes viimasel ajal kas väga vähe või peagu üldse mitte ei ole enam sõna võtnud.

KÕIK POLE MUIDUGI VEEL KADUNUD VÕI TAGASI TÕMBUNUD. Nii näiteks vahepeal üpris kaua kirjanduselust eemal olnud Ilmar Mikiver on taas aktiivne nii luuletajana kui arvustajana ja kirjanduse analüüsijana. Helga Nõu, Ilo-Laaman ja Urve Karuks, kolm talendikat naisautorit, on hoolitsenud selle eest, et värskeid tuuli puhuks pagulaskirjanduse lehtlas. Pedro Krusten, Bernard Kangro, Arvo Mägi, Aleksis Rannit, Kalju Lepik, Ivar Ivask, Ilmar Jaks, Raimond Kolk, Valev Uibopuu — küllap neilt ja mitmetelt teistelt on veel mõndagi oodata lisaks senisele mitmekesisele ja tänuväärsele panusele. Heino Susi, täiesti uus jõud kirjanduspõllul, rikastas pagulaskirjandust kahe huvitava ja hästi kirjutatud sõjaraamatuga, milledele on vist veel lisa oodata.

Kuid siiski on tunne, et eesti pagulaskirjanduse näitelava on muutunud üsna hõredaks. Ja ei ole näha, et uusi jõude noorte hulgast peale tulemas oleks. Kõige nooremaks eesti pagulaskirjanikuks kutsutud Aarand Roos on juba kolmkümmend seitse aastat vana. Uus põlvkond, kui mõned katsetused välja arvata, puudub täiesti. Ja kuhu on jäänud kirjandusajakiri „Mana"? Umbes kaks aastat ei ole enam ilmunud ühtegi uut „Mana" numbrit. „Tulimuld", kuigi see muutub mahult ja sisult hõredamaks, on siiski suutnud järjekindlalt ilmuda.

KOKKU ON KUIVAMAS KA LUGEJASKOND. Eesti kirjandust kõige enam lugenud ja toetanud põlvkond, need kes kodumaalt lahkudes olid juba küpsed kolmekümneaastased inimesed, on peagu kõik jõudnud juba pensioniikka või siirdunud Manala väravate taha. Paguluses ülikooliõpingud või eestikeelsed keskkoolid lõpetanute põlvkond on jõudnud või peatselt jõudmas üle viiekümnenda eluaasta kiinnise. Muidugi, eks nemad huvi ja jõudu mööda loe ja osta eestikeelset kirjandust. Ja ega pensioniikka jõudnudki ei ole kirjanduse tarbijaskonnast taandunud, nemad moodustavad isegi tarbijaskonna-lugejaskonna tuumiku. Aga juba neljakümnendate eluaastate alguses olev põlvkond väliseestlasi on see põlvkond, kes eesti keelest ja eesti kultuurist on välismaal üleskasvanutena vaid pooleldi osa saanud ja seetõttu on enamus neist pagulaskirjanduse tarbijate hulgast välja jäänud. Kuigi paljud neist agaralt kaasa löövad väliseestlaskonna elus nii ühiskondlikul kui rahvuskultuurilisel alal, katab nende kirjandushuvi peamiselt juba oma asukohamaade keeltes trükitud kirjandus.

NII ET PESSIMISMIKS PAGULASKIRJANDUSE TULEVIKU SUHTES ON TÕSIST PÕHJUST. Realiteetidele nii loomingulisel kui lugejaskonna poolel tuleb silma vaadata. Edaspidise lugejaskonna kahanemise juures võivad kirjandusteosed tõenäoliselt varsti ilmuda vaid fondide ja sihtkapitalide toetusel. Aga kas selleks on tehtud küllaldaselt ettevalmistusi?

Need read pole mitte mõeldud hingekella löömiseks. Pigem ergutuseks olemasolevaid ressursse otstarbekalt ja kaugelenägevalt kasutada. Eestlased on visad ja jonnakad. Ning läänemaailmas majanduslikult üldiselt hästi sisse seatud. See peaks siiski tagama eesti pagulaskirjanduse edasipüsimise.

J. T.

Selgituseks ja informatsiooniks

Mul on väga hea meel, et „Vaba Eestlane" toob nii asjalikke kokkuvõtteid Tartu Instituudis peetud loengutest ja seega levitab loengute sisu ka nende seas, kes ühel või teisel põhjusel ei saa loengutele tulla, aga üks väike iludusviga kipub sinna sisse: loengute peamine korraldaja E. Aruja on Tartu Instituudi sekretär, mitte esimees. Esimeheks on dr. Harry Meindok.

Kasutan siinkohal juhust teatada, et enamus loenguist on helilindistatud ja kui aeg ja raha lubab, tahetakse neid kassettide näol laenutada koduseks või väiksemates keskustes kuulamiseks. Järelpärimistega pöörduda sekretäri poole aadressil: 37 Groveland Crescent, Don Mills, Ont. M3A 3C4, tel. (416) 447-8958.

E. ARUJA
T.I. sekretär

● Riina Paabo valiti silmapaistva edu tõttu muusika ja muu tegevuse eest koolis ja ühiskonnas silmapaistvaks Ameerika nooreks. Valijaks on The Association of Distinguished Young Americans (ADYA). Riina Paabo on esinenud nii tantsu, kuid eriti viimati muusika alal, korduvalt edukalt Eesti Maja pidudel.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 20. septembril 1977 — Tuesday, September 20, 1977

KIREV MAAILM

NEW YORK — Rüüstajate hulgas kes juulikuu elektrivoolu katkemise ajal ärisid rüüstasid, oli ka linnanõunik Samuel D. Wrighti noorem vend Alexander, 46 a. vana. Värviline linnanõunik on ise uurimise all 50.000-dollarilise altkäemaksu võtmise pärast.

NEW YORK — Brooklynis arreteeriti Rafael Torres ja Francisco Miranda, kelledest ühte loetakse suurimaks heroiini levitajaks Brooklynis. Neilt saadi kätte 6,5 naela heroiini. Mõlematele määrati kautsjoniks $50.000. Konfiskeeritud heroiini väärtus jaemüügil hinnati üle miljon dollari.

NEW YORK — Dr. Walter Gantz, assistent professor Buffalo riiklikus ülikoolis on uurinud televisiooni vaatajaid, peamiselt just uudiste osas. Ta tegi oma katse 245 vaatajaga ja leidis, et enamus neist mäletavad väga vähe, mis nad uudistes nägid. Ta arvab, et selle põhjuseks on asjaolu, et uudiste kuulamine on kodus ajal, mil muud tegevused segavad.

HELSINGI — Soomes, Nummijärvel on mõistetud imeravija Markus Räsanenile 650-margaline karistus ja lisaks veel tuleb tal maksta riigile 40.000 marka. Kõigest hoolimata on Räsanen öelnud, et kuna tal ei ole midagi kaotada, siis ta jätkab oma ravivat tegevust. Ta on mõnel juhul neid vähjahaigeid, kelle ravimise on arstid pidanud lootusetuks, suutnud terveks teha. Ta ütles, et ta ei või lükata tagasi inimest, kes tema uksele on tulnud abi saama. Oma tervisjoogi retsepti ta aga kellelegi ei anna.

WASHINGTON — Senaator William Proxmire pani oma 300.000-lises villas Washingtonis tõstuki lukku, nõudes, et ta naine ja poeg spordi mõttes võivad väga hästi jala minna üles kolmanda korra tubadesse. Senaator leidis, et see on kasulik inimese tervisele, kuid samuti aitab säästa energiat.

HELSINGI — Soome kooliõpetajate töövõimalused on kiiresti halvenenud. Viie aasta jooksul on ette näha üle 5000 kooliõpetaja töötuks jäämine. Põhjuseks on algkoolieelaliste laste vähesus ja keskastme koolide uuendused.

MOSKVA — Tassi järgi on granaadiviskamine kujunenud rahvusliikuks spordiks. Umbes 36 miljonit nõukogudelast on võtnud osa vastavatest võistlustest, mille korraldajaks on organisatsioon „Valmis tööks ja võitluseks N. Liidu eest". Lõppvõistlustest võttis osa 400 inimest 10—49 aastani. 39-aastane Valentina Bõkova heitis granaadi üle 40 meetri. Granaati kasutasid kaks venelast ka lennuki hõivamisel, kus nad aga Soome jõudmisel tagasi Venesse saadeti.

LONDON — Kaks soome teadlast väidavad, et nad on valmistanud ühe ravimi, mis võib peatuda peast juuste väljalangemise ja isegi mitmel juhul panna juuksed kasvama juba kulupeale. Senised katsed 28-nädalalisel ravil on 60% õnnestunud, kuid juba nelja nädala jooksul on suudetud juuste väljalangemine seisma panna. See väide on arstide poolt siiski suure reserveeritusega vastu võetud.

BELGRAD — Jugoslaavia valitsus on hädas noorsoo riidemoega. Valitsuse häälekandjad on avaldanud tõsiseid noomitusi jugoslaavia riidetehastele, kes aimavad järele USA firmamärke dshiinidel. Dshiinide salajane sisse vedu kõigisse idariikidesse on silmapaistev. Asjatult katsuvad kohalikud vabrikud valmistada samakvaliteedilisi pükse. Aga sealgi esineb pahandusi. Valmistatakse pükse, mille värvid vägagi tuletavad meelde sinipunaseid USA tähti ja rante. Ajalehed räägivad poliitilisest moest", aga see ei näi aitavat.

USA demonstreerib oma kaitsevalmidust

Manöövritel harjutati suurt maabumisoperatsiooni Türgi rannikul

Möödunud aastal korraldas Nato suured manöövrid Norras ja Põhja-Saksamaa lagendikul. Tänavu korrati manöövrid Türgis. Manöövritel harjutati suurt maabumisoperatsiooni Türgi rannikul. Selle juures rakendasid ameeriklased oma kuulsaid meredessandiüksusi, mida loetakse USA eliitväeosaks.

Nood väeosad olid varem paigutatud Vaikse ookeani ruumi. Nende toomine Euroopasse näitab, et USA hindab Euroopa kaitsemist senisest tähtsamaks.

Meredessandi üksused on saanud eriliselt hea väljaõppe tankitõrje alal,

nad on selles sektoris hambuni relvastatud ja kasutavad kõige uuemaid tankitõrjerelvi.

Nende tulejõud on tunduvalt suurem kui teistel väeüksustel — see peab tasa tegema Varssavi-pakti vägede arvulise ülekaalu.

Türgi manöövrite puhul on räägitud lennuväeharjutustest, mis teostatakse Nevadas, ja kust peale ameeriklaste osa võtavad inglise ja saksa üksused. Ka seal kasutatakse kõige moodsamaid masinaid. Välistingimused on võimalikud sarnased maastikuga Lääne- ja Ida-Saksamaa piiril.

Kasutatakse „vaenlase" lennukeid, kusjuures taktika on võimalikult sarnane Varssavipakti lennuväe omaga, samuti idapoolseid lennukivastaseid rakette. Moodsad sidepidamise segajad on samuti rakendatud.

Sügisel toimub USA lennuväe süstemaatiline tugevdamine Saksamaal.

Siia tuuakse niihästi aatomirakettide kandjaid kui ka suuri transportlennukeid.

Vietnami sõja kogemuste järgi on leitud, et vastase lennuvägi pole tehniliselt enam ameeriklastest kuigi palju halvem.

Kõik need ettevalmistused näivad käivat vastu kuulujutule, mis viimasel ajal on liikuma pandud. Kuulujutu järgi tahtvat Carteri välispoliitiline nõuandja Brzezinski sõjalise kokkupõrke puhul jätta kolmandiku Lääne-Saksamaast vaenlase kätte ja organiseerida vastupanu kaugemal läänes. Pentagon selle vastu väidab, et sõjaliseks printsiibiks on kaitse keskendamine Lääne-Saksamaa idapiirile.

Nato peab omama kaitstud ja ülekaaluka tulejõu.

Sellelt seisukohalt lähtudes on aatomirelvi kandvate lennukite varjukohad viimastel aastatel tugevasti kindlustatud ja aatomikindlad.

Peale selle on arendatud uusi, kergeid ja äärmiselt efektiivseid tankitõrjerelvi ja aparaate, millega vastase tankide asukohta saab kindlaks määrata. Jalaväelasest peab saama liikuv ja hästi väljaõpetatud tankidehävitaja.

President Carter on viimasel ajal korduvalt rõhutanud, et Euroopa kaitse on esmajärgulise tähtsusega USA-le.

EPL

Võitlus inimõiguste eest

Americans for Congressional Action to Free Baltic States nõupidamised

LOS ANGELES (VE) — Americans for Congessional Action to Free Baltic States (ACA) organisatsiooni töö koordineerimiseks viibisid USA idarannikul ACA ülemaalise peakomitee (National Executive Committee) esimees, leedulane Leonard Valiukas ja abiesimees Avo Piirisild. Nad kohtusid 29. augusti õhtul New Yorgis Hiltoni hotellis ACA New Jersey osakonna esimehe dr. Ants Pallopiga ja osakonna abiesimehe Viktor Vinkamiga.

ACA koosolekust osavõtjad. Vasakult ACA esimees L. Valiunas, abiesimees Avo Piirisild ja New Jersey osakonna abiesimees V. Vinkman.

31. augustil toimus Viktor Vinkmani kodus osakonna korraline koosolek, kus koos olid aktiivliikmed üle New Jersey osariigi. Koosolekut juhatas osakonna esimees dr. Ants Pallop ja protokollis Viktor Vinkman. Koosolekust võtsid osa veel Hans Kobin, Ilmar Pleer, J. Puskar, Endel Reinpõld, Lembit Savi, Juhan Simonson ja külalisena Avo Piirisild.

Koosolek tegi mitmeid otsuseid ja arutas oma järgnevaid ning eelolevaid aktsioone. Otsustati toetada ka aktsiooni, et leedulasest isa ja poeg, kes hõivasid aastaid tagasi vene lennuki, ei saadetaks tagasi Leedusse.

Samuti otsustati esitada USA võimudele resolutsioone, mis nõuavad täielikku vabadust Balti riikidele.

Organisatsioon Americans for Congressional Action ta Free the Baltic States, asutati aastal 1961 ning oli esimene Balti organisatsioon, mis läbi surus Ühendriikide Kongressis Balti resolutsiooni (H. Con. Res. 416). Sellest ajast peale on ACA saavutanud terve rea selliseid resolutsioone. Näiteks aastal 1977 on ACA liikmete ja nende kaastööliste poolt Ühendriikide Kongressis esitatud üle 30. resolutsiooni, mis nõuavad täielikku vabadust Balti riikidele. ACA põhimõtted selles suhtes on lihtsad ja selged — kui Ühendriikide valitsus on valmis avaldama survet riikidele Aafrikas, Lõuna-Ameerikas ja mujal maailmas inimõiguste rakendamiseks, siis peab valitsus nõudma neid ka okupeeritud Balti riikides. Maailmas ei saa olla kahte mõõdupuud — üks vabas maailmas eksisteerivatele ja teine kommunistlikkudele riikidele.

ACA põhimõtete järele on inimõigused ja vabadused universaalsed ning nende suhtes ei saa teha mingisuguseid kompromisse.

Sarnase mõtteviisiga on ühinenud ka paljud USA poliitikud, kes kuuluvad ACA liikmeskonda. Nendest on nimekamad kaks endist presidenti, kes juba oma valitsemise ajal olid liikmed. Samuti kuulub liikmete hulka konservatiivne Kalifornia osariigi endine kuberner ja 1976. aasta valimistel presidendi kandidaat Ronald Reagan.

V. P.

Sündmuste kalender

o Laupäeval, 24. septembril kell 7 õ. Eesti Majas lennuväepoiste labrakas.

o Reedel, 30. sept. OISE hoones, 252 Bloor St. W. Alar Kivilo lühifilm „Ruberg" koos kahe teise filmiga.

Balti riikide saatkondadest USA televisioonis

Üks suuremaid TV saatejaamu CBS andis Labor Day hommikuses, kella 7-aegses päevauudiste saates edasi huvitava sõnumi Balti vabariikide esindustest Ühendriikides. Saatejaama reporter Bill Plant viibis Washingtonis, Leedu saatkonnahoone aias, märkides, et Washingtonis on palju välisriikide saatkondi. Nende seas on siin ühe riigi saatkond, mis omapärane selle poolest, et sellel ei ole praegu oma maad. N. Liit annekteeris Leedu, Läti ja Eesti vabariigid ja hoiab neid oma okupatsiooni all juba ligi 40 aastat. Ameerika Ühendriigid ei ole kunagi seda anneksioon tunnustanud. Leedul ning Lätil on saatkonnad Washingtonis ja Eestil New Yorgis. Ühendriigid tunnustavad neid nende riikide diplomaatlike esindustena 1939. a. tunnustuse alusel, nagu nende maade valitsused neid olid määranud. Neil on arvult väikesed personalid ja need vananevad. Kerkib küsimus, kas uusi esindajaid akrediteeritakse, kui praegused lahkuvad, ütles reporter.

Edasi ta jutustas, et laupäeval, 24. septembril toimub Washingtonis suur Balti demonstratsioon, balti rahvaste liikmed korraldavad demonstratsiooni, et meenutada oma päritolumaade saatust ja vabaduse taastamise nõudlust.

Eestlased Skandinaavia nukuteatri pidustusel

Septembri esimesel nädalal toimus Rootsis Skandinaavia nukuteatrite pidustus. Sellest võttis osa ka Eesti Riiklik Nukuteater. Teatri peanäitejuhi F. Veike seletuse kohaselt olid ettenähtud esinemised Stokholmis, Upsalas ja Södertäljes. Esitamisele tuli F. Tuglase teos „Väike Illimari" nukulavaseade ja tshehhi kirjaniku V. Pospishshilova, nukunäidend „Printsess ja kaja".

Nalja

Lihuniku perekonnas sünnib laps. Papale soovitakse õnne ja küsitakse, kui palju beebi kaalus.

„Seitse naela koos kontidega." vastab uhke lihunikust-papa.

*

Miniseelikus näitsik istub trammivagunis vanema mehe vastas. Meeleheitlikult püüab ta seelikusabaga oma jalgu katta. Pärast asjatut katset ütleb mees:

„Ärge nähke vaeva, preili. Ma pean aimult veel õllest lugu."

*

Küsimus: „Kus seisab kapitalism?"

„Kuristiku veerel."

„Miks just veerel?"

„Et ta võiks kuristiku põhjas sotsialismi näha."

Viin on kangem nõuandja kui terve mõistus

Kodumaal palju uppumisi purjuspäi vettemineku tõttu

Viimasel ajal saabub okup. Eestist traagilisi sõnumeid veekogudel asetleidnud õnnetuste kohta. Tänavu on Eestis juulikuuks uppunud juba 98 inimest, neist 15 kuni 16 aasta vanust last. Ujumisel on uppunud 31 täiskasvanut, neist 25 raskes alkoholijoobes. Ka mitmesugustel muudel põhjustel uppunutest oli 91,7% alkoholijoobes. Üldse enamik uppumisi ongi põhjustanud purjuspäi vetteminek või purjusolekust tingitud õnnetused veekogudel.

Samuti on põhjustanud uppumisi ujuma minek tundmatusse veekogusse või ohtlikesse kohtadesse. Näiteks Abla-Paluoja mudajärve uppus sinna ujuma läinud 27-aastane mees, Kaaritsa karjääris uppus 26-aastane mees. Sillamäel uppus ohtlikus kohas ujudes 40-aastane mees jne. Veriora paisjärve läksid suplema 5 meest, kõik purjuspäi.

Üks neist vajus vee alla, kuid abi osutamise asemel ruttasid joomakaaslased kaldale ega teatanud juhtunust kellelegi.

Alles 12 päeva möödudes leiti uppunu.

Uppumissurmast on õnnestunud päästa 84 inimest ja kui üldarvust lapsed maha arvata, oli 95% päästetuist purjus inimesed. Tartu vetelpäästjad tõid ühe päeva jooksul jõest välja 18 potentsiaalset uppujat-purjutajat. Mitmed neist toimetati kainestusmajja. Elvas päästeti 7 inimest, Otepääl 19 purjuspäi paadisõitjat-suplejat. Tartlasele Priit Saarnale määras administratiivkomisjon trahvi vetelpäästjatele vastuhakkamise ja purjuspäi suplemise eest.

Vetelpäästjate tööd raskendavad joomarid. Seltskonniti kogunetakse jõe-, järve- või merekaldale, pummeldatakse, loobitakse pudelit puruks ja killud lennutatakse vette. Seejärel kiputakse sinna ka ise.

Selliste inimeste korralekutsumiseks, nende veest väljatirimiseks ja valvamiseks kuni miilitsate saabumiseni peavad vetelpäästjad raiskama palju aega ja energiat.

Ent samal ajal võib vetelpäästjate abi vajada ohtu sattunud laps või väsinud ujuja-supleja.

Hakkab silma, et veekogude ääres rikuvad korda inimesed, kellel viin on kangem nõuandja kui terve mõistus. Oleks aeg mõista, et veekogude läheduses viibides on viin ohtlik kaaslane.

USA ülemkohtu esimees Brezhnevi juures

WASHINGTON — Ühendriikide ülemkohtu esimees W. Burger viibis külaskäigul Moskvas, kus tal oli kohtumine ka presidendi ja partei peasekretäri L. Brezhneviga. Brezhnev kriipsutas sellel kohtumisel alla kuivõrd oluline on Ühendriikide ja N. Liidu vaheline tihe koostöö ülemaailmse rahu tugevdamiseks. Brezhnev andis ülevaate ka N. Liidu uuest põhiseadusest ja selle projekti arutamise käigust.

Taavo Virkhaus juhatab ooperit Duluthis

Duluthi, Minn. sümfooniaorkestri ühingu uus muusikadirektor ja dirigent dr. Taavo Virkhaus on koos ühingu ooperikomiteega organiseerimas Puccini ooperi „Madame Butterfly" lavastamist. Muusikadirektorina on ta juba jaotamas osasid, kandvamateks jõududeks kutsudes Metropolitan ooperi tähe Lucine Amara (Cio Cio San). Pinkertoni osa on antud tenor William McDonallile. Ooperisõpradele-toetajatele saadetud informatsioonis märgitakse veel teisi tuntud nimesid. „Butterfly" on Taavo Virkhausi esimeseks ooperietenduseks tema uuel kohal, kuhu ta hiljuti asus.

VES

N. Liidu uus riigihümn

Kuigi juba kevadel avaldati uue N. Liidu riigihümni noot ja venekeelsed sõnad, tuli hümn ise esmakordselt esitamisele 31. augustil üleliidulises raadios ja televisioonis. Selle teksti ja muusika kinnitas N. Liidu ülemnõukogu 27. mail, 1977. Esimest korda esitas selle Suure Teatri koor ja orkester. Mujal selle esitamine algas 1. septembrist, kus seda esitati üleliidulise raadio esimeses programmis koori ja orkestri poolt.

Lõuna-Aafrika välisministri salajane ringreis

GENF — Lõuna-Aafrika välisminister Pik Botha pidas nõu suure saladusekatte all Tel Avivis Iisraeli välisministri Moshe Dayaniga ja jätkas sealt edasi reisi Genfi, kus tal oli kokkusaamine Elevandiluuranniku presidendi Felix Houphouet-Boingnyniga. Mõlemad kokkusaamised olid suureks üllatuseks. Elevandiluurannik on üks väheseist musta Aafrika riikidest, kel on säilinud head suhted Lõuna-Aafrikaga.

Vanusekindlustuse pensioni suurendati

OTTAWA — Kanada valitsus tõstab põhilist vanusekindlustuse pensioni alates oktoobrist praeguse 147.05 dollari asemel kuus 150.43 dollarile kuus. Kanada tervishoiu- ja sotsiaalminister Marc Lalonde kinnitas, et üksikisiku igakuine totaalne pension koos maksimaalse garanteeritud sissetuleku toetussummaga tõuseb 255.94 dollarile kuus. Pensioneeritud abielupaarile moodustab pensionisumma koos maksimaalse toetusega 488.24 dollarit kuus.

Garanteeritud sissetuleku toetust maksetakse ainult piiratud sissetulekuga pensionäridele. Garanteeritud sissetuleku toetuse suurus oleneb pensionäri muudest sissetulekutest.

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9–4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:

Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:

nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul $3.25
esiküljel $3.75
tagaküljel $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495

2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.